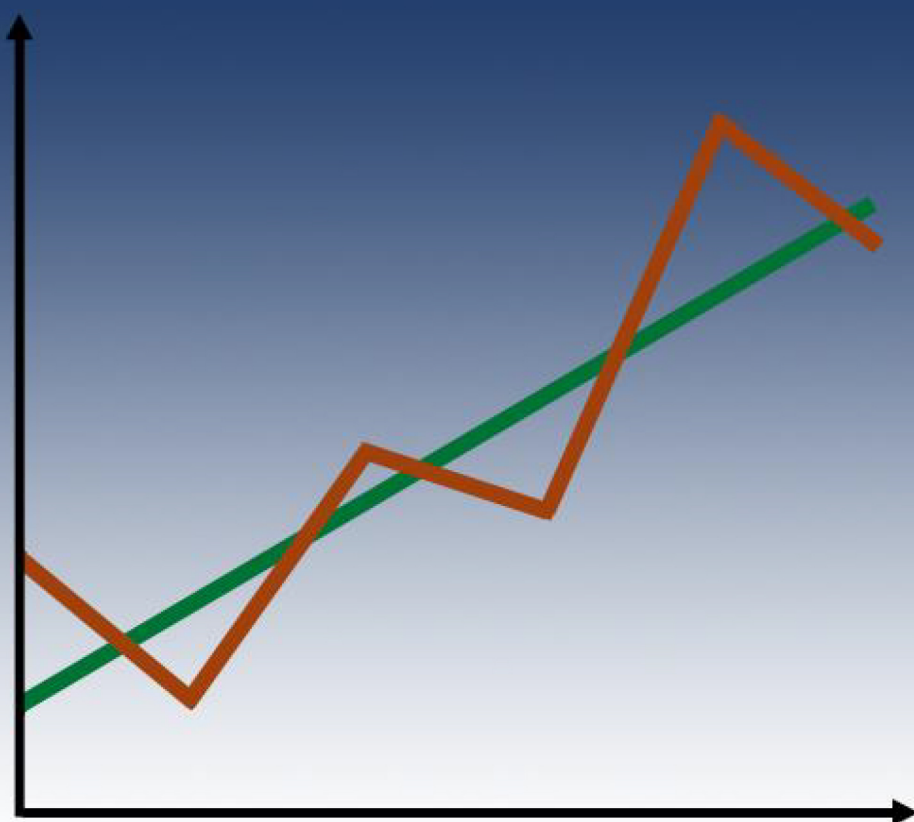

Endringer i inntektsregulering

Mindre variasjon i inntektsrammer, inntektsendringer ved fusjoner, håndtering av mer-/mindreinntekt, tariffer ved oppkjøp og sammenslåing

4
2015

HØRINGS
DOKUMENT

Endringer i inntektsregulering

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Tore Langset

Forfattere: Roar Amundsveen, Tonje Merete Andresen, Erik Normann Drevdal, Hilde Marit Kvile, Geir Røsand, Torunn Høstad Sliwinski

Trykk: NVEs hustrykkeri

Opplag: 10

Forsidefoto: Eline Heimdal-Amundsveen

ISBN

Sammendrag: Formålet med endringen er å redusere årlig variasjon i inntektsrammer samt i større grad tilrettelegge for sammenslåing av nettselskap. I tillegg er det også et formål å forenkle beregning, håndtering og rapportering av mer-/mindreinntekt. Endringene medfører ikke økte plikter for nettselskapene, og har også små økonomiske konsekvenser. Derimot vil de bidra til jevnere inntektsrammer og tariffer. Endringene vil også legge til rette for gjennomføring av samfunnsmessig rasjonelle fusjoner.

Emneord: inntektsrammer, kostnadsgrunnlag, pensjonskostnader, harmonieffekt, fusjoner, mindreinntekt, merinntekt, renter, tariffer

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Juni 2015

Innhold

1	Innledning	7
2	Forslag til endringer av metoder.....	8
2.1	Redusert årlig variasjon i inntektsrammer	8
2.1.1	Nærmere om pensjonskostnader	9
2.1.1.1	Ulike pensjonsordninger	11
2.1.1.2	Føring av estimatendringer og bruk av «korridor».....	12
2.1.1.3	Diskonteringsrente.....	12
2.1.1.4	Avkastning og diskonteringsrente	12
2.1.1.5	Unntak i NGRS for små foretak	13
2.1.2	Håndtering av pensjonskostnader i reguleringen.....	13
2.1.2.1	Nytt forslag om håndtering av pensjonskostnader	14
2.1.3	Kalibrering av kostnadsnormen.....	15
2.1.3.1	Forslag til ny metode for re-kalibrering av kostnadsnorm	16
2.1.3.2	Dagens metode for estimering av kostnader.....	17
2.1.3.3	Alternative metoder for å estimere fremtidige kostnader	19
2.1.4	Behov for overgangsordninger	24
2.2	Beregning av inntektskap ved fusjoner	25
2.2.1	Om harmonieffekten.....	26
2.2.1.1	Harmonieffekt i trinn 1	27
2.2.1.2	Rammevilkårseffekt i trinn 2	28
2.2.2	Dagens modell.....	28
2.2.3	Forslag til ny metode.....	29
2.2.4	Andre forhold	30
3	Forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet	31
3.1	Forslag til endringer i § 8-1, fastsettelse av kostnadsgrunnlaget ...	31
3.1.1	Behovet for endring av forskrift	31
3.1.2	Beskrivelse av foreslått endring	32
3.1.3	Alternativt forslag	33
3.2	Forslag til endringer i § 7-5, håndtering av mer-/mindreinntekt ved fusjoner.....	34
3.2.1	Behovet for endring av forskrift	34
3.2.2	Beskrivelse av foreslått endring	36
3.3	Forslag til endring av § 8-7, renteberegning av mer-/mindreinntekt	36
3.3.1	Behovet for endring av forskrift	36
3.3.2	Beskrivelse av foreslått endring	38
3.4	Forslag til endring av § 17-6, tariffer ved oppkjøp og sammenslåing	39
3.4.1	Behovet for endring av forskrift	39
3.4.2	Beskrivelse av foreslått endring	39
3.5	Forslag til endringsforskrift.....	40
4	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	44
4.1	Konsekvenser for nettselskapene	44
4.2	Konsekvenser for nettkundene	45
4.3	Konsekvenser for myndighetene.....	46

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sender med dette forslag til endringer i fire bestemmelser i forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften) på høring.

Endringene i § 7-5 har som formål å unngå at kompensasjon for inntektstap etter fusjoner (harmoniinntekt) blir avskrevet. Endringene i § 8-1 har som formål å redusere variasjonen i årlige inntektsrammer og tariffer. Endringene i § 8-7 har som formål å forenkle beregning, håndtering og rapportering av mer- og mindreinntekt. Endringene i § 17-6 har som formål å i større grad tilrettelegge for sammenslåing av nettselskap.

I tillegg til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet, foreslår NVE to endringer i modellen for å beregne nettselskapenes inntektsrammer. En endring er i metoden for å beregne kompensasjon for inntektstap ved fusjoner. Den andre endringen er å endre metode for re-kalibrering av kostnadsnormene. Sammen med endringene i § 8-1 vil dette bidra til jevnere inntektsrammer over tid.

Endringene medfører ikke økte plikter for nettselskapene, og har også små økonomiske konsekvenser. Derimot vil de bidra til jevnere inntektsrammer og tariffer. Endringene vil også legge til rette for gjennomføring av samfunnsmessig rasjonelle fusjoner. For nettkundene vil forslagene innebærer jevnere tariffer og nytteeffekter av en rasjonell nettstruktur.

Forslaget er utarbeidet og høres i henhold til bestemmelsene i forvaltningsloven kapittel VII, jf. også utredningsinstruksen.

NVE ber om at kommentarer til forslagene sendes innen 4. september 2015.

NVE presiserer at det bes om kommentarer til forslagene, ikke til øvrige bestemmelser i forskriften eller tilgrensende regelverk som ikke er berørt av endringene. Innspill skal fortrinnsvis sendes elektronisk: nve@nve.no. Innspill kan også sendes til: Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO. Svaret merkes med referansenummer 201403415.

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelsene og eventuelle behov for å gjøre endringer i forslaget. Det tas sikte på at forskriften vedtas i november 2015. Endringene foreslås å tre i kraft 1. januar 2016.

Oslo, juni 2015

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

for Ove Flataker
avdelingsdirektør

Sammendrag

NVE foreslår endringer i fire bestemmelser i forskrift av 11.3.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (forskrift om kontroll av nettvirksomhet). Dette er § 7-5 som beskriver tariffiering og håndtering av mer- eller mindreinntekt, § 8-1 som beskriver beregning av kostnadsgrunnlag, § 8-7 som beskriver renteberegning av mer-/mindreinntekt og § 17-6 om tariffier ved oppkjøp og sammenslåing.

Endringene i § 7-5 har som formål å unngå at kompensasjon for inntektstap etter fusjoner (harmoniinntekt) blir avskrevet dersom den medfører at mindreinntektssaldoen overstiger den gitte grenseverdien på 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE. NVE foreslår at vedtak om mindreinntekt som følge av fusjoner kan håndteres etter andre bestemmelser enn ordinær mindreinntekt.

Endringene i § 8-7 har som formål å forenkle beregning, håndtering og rapportering av mer- og mindreinntekt. NVE foreslår lik beregning av renter på både merinntekt og mindreinntekt. I tillegg spesifiserer vi at renten for merinntekt overskytende 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE gjelder per nettnivå. For at nettselskapene skal være mer indifferente mellom å hente inn harmoniinntekten raskt eller over lengere tid, foreslår NVE å også åpne for at NVE-renten kan legges til grunn på denne delen av mindreinntekten.

Endringene § 8-1 har som formål å redusere variasjonen i årlige inntektsrammer og tariffier. Vedrørende § 8-1 foreslår NVE å erstatte de årlige pensjonskostnadene som inngår i beregning av kostnadsgrunnlaget med et femårig gjennomsnitt av pensjonskostnadene. Pensjonskostnadene vil utvides til å gjelde også andre regnskapsføringer vedrørende pensjonskostnader som er gjennomført direkte mot balanseposter som implementeringseffekter m.v. i tråd med god regnskapspraksis/IFRS.

Endringene i § 17-6 har som formål å tilrettelegge i større grad for sammenslåing av nettselskap. Ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder kan ulike tariffier opprettholdes i en overgangsperiode på inntil tre år dersom tariffiene var vesentlig forskjellig i forkant. NVE foreslår at denne overgangsperioden økes til syv år. NVE ber om innspill fra høringsinstansene på om syv år er hensiktsmessig.

I tillegg til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet, foreslår NVE to endringer i modellen for å beregne nettselskapenes inntektsrammer. En endring er metoden for å beregne kompensasjon for inntektstap ved fusjoner. I den nye metoden vil NVE også ta hensyn til rammevilkårsvariablene hos selskapene i beregningen av inntektstapet. Den andre endringen er å endre metode for re-kalibrering av kostnadsnormene. I stedet for å korrigere for både avviket mellom estimerte og faktiske kostnader i vedtatte inntektsrammer og rentene på dette avviket, foreslår vi å korrigere kun for rentene. Selve avviket vil korrigeres gjennom at disse kostnadene ligger til grunn for inntektsrammer to år senere igjen.

I forbindelse med forslaget om endret re-kalibrering, har NVE evaluert metoden for å estimere kostnadsutviklingen i bransjen. I dag benyttes Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (KPI, totalindeks, tabell 03013). NVE mener det er bedre å benytte en konsumprisindeks som har arbeidslønn som dominerende prisfaktor. Denne indeksen er

hentet fra tabell 03363, og vi omtaler denne som KPI-lønn. Et alternativ til denne foreslåtte indeksen er å benytte lineær regresjon på observerte drifts- og vedlikeholdskostnader i bransjen. Denne vil kunne fange opp både pris- og volumvekst, og benytter seg av flere års data enn noen av KPI-ene. NVE foreslår å benytte KPI-lønn, men ber om begrunnede innspill dersom noen mener NVE bør benytte lineær regresjon i stedet. Bruk av lineær regresjon krever ytterligere endringer i § 8-1, og NVE beskriver hvordan en slik eventuell forskriftstekst kan utformes.

1 Innledning

Fastsettelsen av nettselskapenes inntektsrammer, tillatte inntekt og mer-/mindreinntekt er regulert i forskrift av 11.3.1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (forskrift om kontroll av nettvirksomhet). Ikke alle detaljer i reguleringen er fastsatt i lov eller forskrift. Enkelte metoder og modeller anvendes i tråd med den til enhver tid gjeldende praksis. De modeller og metoder som anvendes har vært gjenstand for en høringsprosess i forkant av at de ble tatt i bruk.

I dette høringsdokumentet omtales forslag til endringer i både forskrifter og metoder som benyttes når nettselskapenes inntektsrammer skal fastsettes. De aktuelle metodene er ikke regulert i lov eller forskrift, men er en del av NVEs forvaltningspraksis fastsatt etter høringer. I noen tilfeller vil det i forbindelse med endringer i metode være ønskelig eller påkrevd å endre bestemmelser gitt i forskrift også.

Et av forslagene har til hensikt å bidra til mindre årlig variasjon i nettselskapenes inntektsrammer. Metoden for å oppnå jevnere inntektsrammer, som er beskrevet i kapittel 2.1, krever en endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1 for å åpne for at pensjonskostnader kan gattes over flere år. Dersom det er ønskelig at endringer i drifts- og vedlikeholdskostnader skal korrigeres ved bruk av en annen faktor enn rene prisindekser, vil dette også kreve endring i forskriften. Forskriftsendringen er nærmere omtalt i kapittel 3.1.

Et annet forslag har til hensikt å legge til rette for strukturendringer gjennom å utvikle en bedre metode for å kompensere nettselskapene for inntektstap som kan oppstå i forbindelse med fusjoner (harmonieffekt). Metoden, som er omtalt i kapittel 2.2, krever ingen forskriftsendring i seg selv, kun en endring i praksis. NVE mener at det i tillegg bør åpnes for at mindreinntekt som oppstår som følge av slike kompensasjoner kan behandles særskilt for å unngå at nettselskapene må søke om dispensasjon fra regelen om å kutte mindreinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt, samt gi selskapene økte frihetsgrader til å hente inn denne mindreinntekten over lengere tid for å unngå uønskede midlertidige økninger i nettleien etter fusjoner. Dette krever endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet kapittel 7, noe som er omtalt i dette høringsdokumentets kapittel 3.2.

Med samme formål foreslår NVE å utvide nettselskapenes mulighet til å opprettholde ulike tariffier ved sammenslåing av tilgrensende nettområder fra tre til syv år. Dette tredje forslaget vil kunne bidra til jevnere utvikling i nettleien for kunder i nettområder som blir slått sammen.

Et fjerde forslag har til hensikt å forenkle konsesjonærenes rapporteringen og håndtering av mer-/mindreinntekt, samt myndighetenes kontroll av dette. Beregning, håndtering og rapportering av mer- og mindreinntekter er en av de mest komplekse forholdene i den årlige økonomiske og tekniske rapporteringen til NVE (eRapp) med til sammen over 100 mulige rapporteringspunkter. Dette skyldes i hovedsak asymmetrisk behandling av rentesrenter på mer- og mindreinntekter. For å forenkle rapporteringen for nettselskapene vesentlig foreslår NVE å ha lik håndtering av rentesrente på mer- og mindreinntekt gjennom å endre ordlyden i § 8-7. Forslaget er beskrevet i kapittel 3.3.

2 Forslag til endringer av metoder

Store variasjoner i nettselskapenes tillatte inntekter kan være utfordrende i forhold til å fastsette nettleien på et riktig nivå for å unngå akkumulering av stor saldo for mer- eller mindreinntekt uten at det også oppstår store årlige svingninger i nettleien. Når merinntekten overstiger 25 prosent av tillatt inntekt justert for KILE, påløper det en forhøyet rente (NVE-renten) på den overskytende merinntektssaldoen, noe som er kostbart for selskapene. Mindreinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt justert for KILE blir automatisk avskrevet og påfører dermed nettselskapene et inntektstap. I tillegg har enkelte nettselskap gitt uttrykk for at det er noen utfordringer knyttet til kontantstrømmen fordi det er selskapets tillatte inntekt og ikke den faktisk innhentede nettleien som legges til grunn ved beskatningen av selskapene. Forslaget om å endre metode for å redusere de årlige variasjonene i inntektsramme vil redusere disse utfordringene. Forslaget er omtalt i kapittel 2.1.

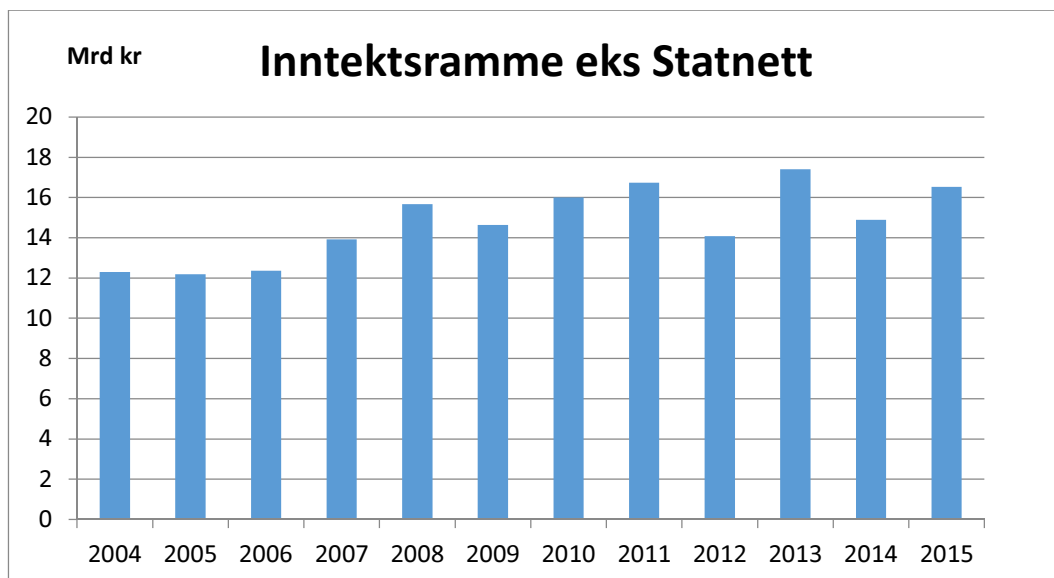
Usikkerhet knyttet til fremtidige inntektstap ved fusjoner kan være et hinder for ønskede strukturendringer i bransjen. Når to eller flere nettselskaper fusjonerer kan kostnadsnormen, og dermed inntektsrammen, til det fusjonerte selskapet bli lavere enn summen av hver av selskapenes kostnadsnormer før fusjonen. Dette inntektstapet kalles *harmonieeffekten* og har siden 2007 vært kompensert gjennom et engangstillegg i inntektsrammen to år etter fusjonen. Modellene for å fastsette kostnadsnormer for nettselskapene har vært endret flere ganger siden 2007. Som følge av dette er den metoden som i dag brukes til å beregne harmonieeffekten ikke egnet dersom det er store forskjeller i selskapenes geografiske rammevilkår. Det har derfor oppstått større usikkerhet om det reelle inntektstapet faktisk vil bli dekket i alle fusjonstilfeller. Dette kan føre til at fusjoner som i utgangspunktet er ønsket fra eierne likevel ikke blir gjennomført. Forslaget om endret metode for å beregne inntektsbortfallet ved fusjoner har til hensikt å redusere denne usikkerheten. Forslaget er omtalt i kapittel 2.2.

2.1 Redusert årlig variasjon i inntektsrammer

Inntektsreguleringen skal gi nettselskapene en inntekt som over tid dekker kostnadene ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet, jf. energilovforskriften § 4-4b. NVE fastsetter årlige inntektsrammer for nettselskapene med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Etter § 8-6 skal inntektsrammen være basert på 40 prosent av selskapets kostnadsgrunnlag, jf § 8-1, og 60 prosent av en kostnadsnorm fastsatt av NVE.

Figur 2-1 viser at det har vært relativt store årlige variasjoner i bransjens samlede inntektsramme siden dagens reguleringsmodell ble innført i 2007.

NVEs beregning av kostnadsnormen er innrettet slik at bransjen som helhet skal få dekket sine kostnader. Det er dermed variasjon i selskapenes kostnader som er hovedårsaken til variasjonen i inntektsramme. NVE har sett på hvilke kostnadselementer som varierer mest og foreslår endringer i kostnadsgrunnlaget for å få mindre årlig variasjon i inntektsrammene. I tillegg foreslår vi endringer i beregning av kostnadsnormen som også vil redusere variasjonen i inntektsramme fra år til år.

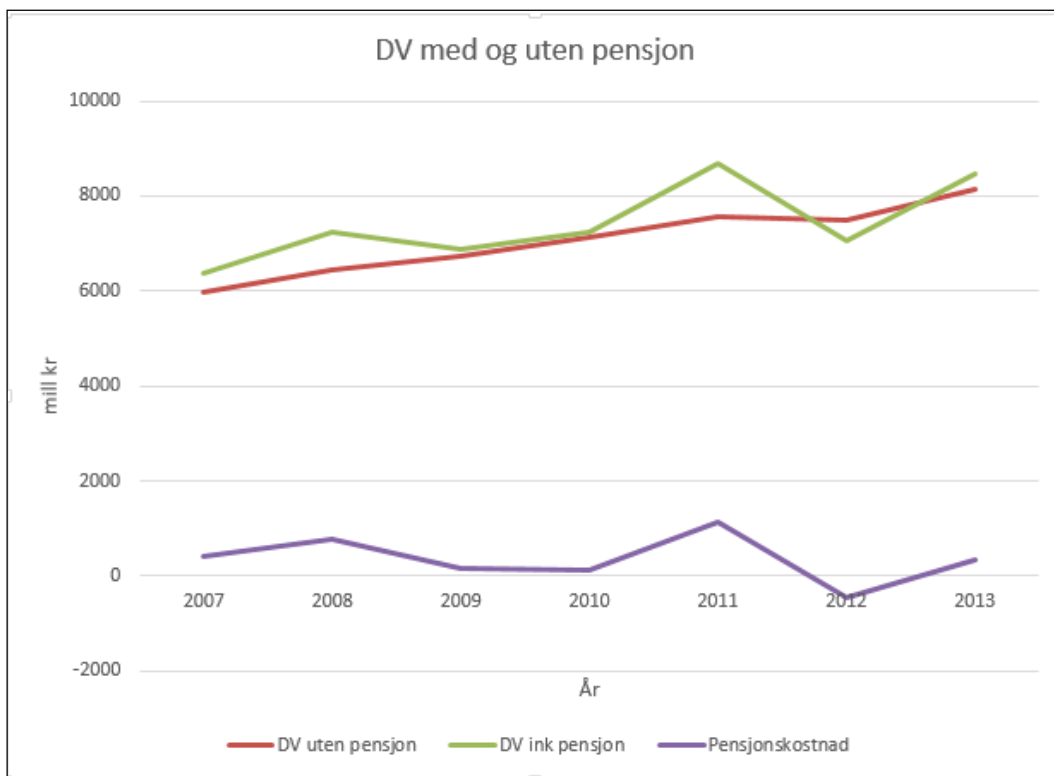
Figur 2-1 Samlet inntektsramme ekskl. Statnett. 2004 – 2015, løpende kroner.

Det er flere av kostnadselementene som varierer fra år til år, i hovedsak kostnader knyttet til drift, vedlikehold, KILE og nettap. Vi erfarer at for eksempel uvær som Dagmar i 2011 ga høye kostnader til drift- og vedlikehold, USLA og KILE, noe som bidrar til høye inntektsrammer i 2013. Ellers varierer særlig pensjonskostnadene mye mellom årene. Negative pensjonskostnader i 2010 og veldig høye positive pensjonskostnader i 2011 er med å forklare det store hoppet i inntektsramme fra 2012 til 2013, sammen med Dagmar. Som det fremkommer under skiller pensjonskostnadene seg fra øvrige kostnader ved at de ikke nødvendigvis medfører utbetalinger det året de inngår i kostnadsgrunnlaget. Bakgrunnen for at de inkluderes i kostnadsgrunnlaget er for å sikre likebehandling av selskapene uavhengig av hvilken pensjonsordning selskapet har. På bakgrunn av dette kan pensjonskostnadene inngå på en annen måte enn øvrige kostnader i kostnadsgrunnlaget uten at dette forstyrrer insentivvirkningene i modellen. I kapittel 2.1.1 beskriver vi årsakene til variasjon i pensjonskostnader nærmere. I kapittel 2.1.2 foreslår vi hvordan pensjonskostnadene kan inngå i kostnadsgrunnlaget for å gi jevnere inntektsrammer. I kapittel 2.1.2 beskriver vi hvordan kostnadsnormene kalibreres og foreslår en ny metode som vil gi jevnere inntektsrammer over tid. I kapittel 2.1.4 vurderer vi behov for overgangsordninger.

2.1.1 Nærmere om pensjonskostnader

Alle selskaper rapporterer årlige regnskapsdata til NVE gjennom web-applikasjonen eRapp. Etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1 skal blant annet inflasjonsjusterte drift- og vedlikeholdskostnader inngå i beregningen av selskapenes kostnadsgrunnlag. I NVEs beregning av drift- og vedlikeholdskostnader inngår selskapenes lønns- og pensjonskostnader slik disse fremgår av post 500 i eRapp. I post 500 inngår både pensjonskostnader ført i resultatregnskapet og de som føres direkte mot balanseposter. Detaljert informasjon om lønns- og pensjonskostnadene finnes i note 13 i eRapp. Dette gjør NVE i stand til å analysere disse kostnadene nærmere.

I figuren nedenfor ser vi at pensjonene gir vesentlige svingninger fra år til år på bransjenivå.

Figur 2-2 Utvikling i drifts- og vedlikeholdskostnader (DV) samt pensjoner. 2007 – 2013, løpende priser.

De mest betydningsfulle forhold/variabler som påvirker de årlige pensjonsberegningene er:

- Periodens pensjonsopptjening (personer som inngår i ordningen er blitt ett år eldre)
- Rentekostnad på beregnede pensjonsforpliktelser og forventet avkastning på pensjonsmidlene (de investerte midlene/innskuddene)
- Diskonteringsrenten
- Forventet lønnsvekst
- G-reguleringen (det knyttes vilkår opp mot denne i pensjonsavtalen)
- Regulering av pensjoner under utbetaling.

De fleste av faktorene som påvirker beregningene er forventninger om fremtiden og er såkalte estimater ved beregning av pensjon. Også endringer i selve pensjonsavtalen, såkalt planendring, vil påvirke pensjonsberegningene. Planendringer skjer ikke så ofte og vil ikke være årlige hendelser slik som estimatendringene. Planendringer kan ut ifra selskapenes valg av regnskapsprinsipp kunne rapporteres både over årets resultat og/eller direkte mot aktuelle balanseposter for pensjonsmidler/pensjonsforpliktelser. Ved valg om å rapportere planendringer direkte mot aktuelle balanseposter for pensjonsmidler/pensjonsforpliktelser i sitt årsregnskap, vil NVE i reguleringen inkludere disse pensjonskostnadene i kostnadsgrunnlaget. På denne måten vil pensjonskostnader bli behandlet likt i reguleringen uavhengig av valgt regnskapsprinsipp hos selskapene.

God regnskapsskikk i Norge er i stadig utvikling. Valgmulighetene er flere og det er viktig at reguleringen i størst mulig grad likebehandler selskapene uavhengig av deres valg av rapportering av pensjoner. Endringene som foreslås innebærer at de beregnede

inntektsrammene ikke vil bli påvirket av om et selskap velger resultatføring versus føring direkte mot balanseposter for pensjonsmidler/pensjonsforpliktelser i sitt årsregnskap. Dette innebærer blant annet at også implementeringseffekter som ikke er resultatført som følge av regnskapsmessige prinsippendringer skal inngå i årets pensjonskostnader. Regnskapsføring av planendringer, implementeringseffekter m.m. som følge av endringer i god regnskapsskikk består av beløpsstørrelser som er påvirket av faktorer som både er bakoverskuende og fremoverskuende i tid. Videre er det en rekke mindre nettselskaper som ikke regnskapsfører sine pensjonsforpliktelser årlig, men som kun velger å resultatføre premiebetalinger og andre ut-/innbetalinger vedrørende pensjoner løpende. NVE sin vurdering er at alle regnskapstransaksjoner som gjelder pensjonskostnader skal inngå i de årlige pensjonskostnadene som legges til grunn for inntektsrammene fra og med 2016. eRapp er tilpasset nødvendig rapportering fra og med år 2014. Samtidig vil dermed Rundskriv EMØ 1/2008 om regnskapsmessig behandling av pensjonsforpliktelser utgå for de deler som omhandler søknadsadgang for å få justert mer-/mindreinntektssaldo som følge av implementeringseffekter.

Nedenfor følger en gjennomgang av sentrale momenter for forståelsen av pensjonskostnader. Gjennomgangen beskriver blant annet hvorfor pensjonskostnadene kan svinge til dels kraftig fra år til år for det enkelte foretak, og mellom foretak.

2.1.1.1 Ulike pensjonsordninger

Det skilles mellom innskuddsplaner og ytelsesplaner. Ved innskuddsplaner er foretakets pensjonsforpliktelse fullt ut innfridd ved betalingen av innskuddet (årlig premie). Pensjonskostnaden vil dermed være lik innskuddet det enkelte år. Verdiutviklingen av pensjonskapitalen og de fremtidige utbetalinger er ikke arbeidsgivers ansvar og denne risikoen går dermed over på arbeidstaker.

Ved ytelsesplaner vil det ved beregning av den totale pensjonsytelsen være betydelig usikkerhet i forhold til både tidspunkt for utbetaling, antall år pensjonen vil løpe, dvs. arbeidstakers levealder og grunnlaget for pensjonsutbetalingen som for eksempel sluttlønn på pensjoneringstidspunktet. Den langsiktige gjeldsforpliktelsen som pensjonsytelsen representerer må kostnadsføres systematisk over opptjeningsperioden. Når arbeidstaker pensjoneres, skal pensjonskostnaden ha blitt periodisert i regnskapet i løpet av de årene pensjonen har blitt opptjent og arbeidsgiver har mottatt arbeidsytelsen fra arbeidstaker. Dette etter det såkalte «sammenstillingsprinsippet» etter god regnskapsskikk, dvs. at kostnaden periodiseres sammen med inntekten for selskapet. Forhold rundt ytelsesplaner omtales videre da det er disse som innebærer til dels store svingninger i årsregnskapene og kostnadsgrunnlagene som benyttes i nettreguleringen.

Grunnlaget for norsk god regnskapsskikk (NGRS) er Norsk RegnskapsStandard (NRS) 6 Pensjonskostnader. Bruk av NGRS er hjemlet i Regnskapsloven § 4-6 God regnskapsskikk. Videre er anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter hjemlet i Regnskapsloven § 3-9. I denne sammenheng gjelder dette for IAS 19 Ytelser til ansatte, som flere selskaper har implementert i sine regnskaper. I nettreguleringen vil bruk av IAS 19 versus NRS 6 kunne innebære store forskjeller i de årlige kostnadene. Hovedgrunnen vil være at NRS 6 fortsatt tillater bruk av såkalt «korridor» mens korridorløsningen ikke lengre er tillatt etter IAS 19 fra og med regnskapsåret 2013.

2.1.1.2 Føring av estimatendringer og bruk av «korridor»

Ved beregning av pensjonskostnader benyttes en rekke forutsetninger om langsiktig forventet avkastning på pensjonsmidlene, lønnsvekst, dødelighet, uførhet med mer. Disse forutsetningene oppdateres og endres jevnlig av blant andre Norsk Regnskapsstiftelse (fagorgan for NGRS). Endringer i disse forutsetningene fra måletidspunkt til måletidspunkt samt avvik i faktisk utvikling fra de langsiktige forutsetningene fører til at utviklingen i pensjonsforpliktelsene blir annerledes enn antatt. Slike endringer kalles estimatavvik. Estimatavvik kan etter NRS 6 enten

- regnskapsføres fortløpende
- fordeles over gjenværende opptjeningsstid for de ansatte eller
- fordeles over kortere tid.

Videre kan estimatavvik på inntil 10% av hva som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene, holdes utenfor årlig resultatføring. Dette er den såkalte «korridorløsningen».

Årlige estimatavvik føres enten i sin helhet over resultatet hvert år eller mot egenkapitalen slik at regnskapsresultatene blir jevnere år for år. Pensjonsstørrelsene i balansen påvirkes likt ved disse 2 metodene.

2.1.1.3 Diskonteringsrente

Når det gjelder valg av diskonteringsrente skjedde det en betydelig endring i hva som er tillatt etter NGRS med virkning fra 1.1.2013. Diskonteringsrenten kan nå fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet og dypt marked eller til statsobligasjonsrenten (dersom den regnskapspliktige mener at det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner av høy kvalitet). Norsk Regnskapsstiftelse kom frem til at markedet for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) tilfredsstiller kravene til foretaksobligasjoner med høy kvalitet og dypt marked.

I en artikkel i Magma (1/2013 på s. 10-12) sies det at bruk av OMF kontra statsobligasjoner vil med en forskjell på 1,6 prosentpoeng kunne utgjøre mellom 10 og 50 prosent av størrelsen på pensjonsforpliktelsene og utgjør således en vesentlig faktor i beregningen av både årets pensjonskostnad og nettoforpliktelsen som skal føres i balansen. Hvert foretak skal på eget grunnlag vurdere bruk av sin diskonteringsrente.

2.1.1.4 Avkastning og diskonteringsrente

For foretak som benytter IAS 19 Ytelser til ansatte, er det også en annen betydelig endring fra og med 2013 i tillegg til opphør av korridorløsningen. Dette gjelder et foretaks valgmuligheter for fastsettelse av avkastning versus diskonteringsrente. Etter IAS 19 skal man nå benytte valgt diskonteringsrente både på pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen. På denne måten blir svingningene i de årlige pensjonskostnadene betydelig jevnere fra år til år enn tidligere. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte avkastningen (estimat) regnskapsføres fortløpende mot andre inntekter og kostnader i henhold til IAS. I eRapp skal disse resultatføringene sammenstilles og rapporteres i note 13.

2.1.1.5 Unntak i NGRS for små foretak

Såkalte «små foretak» kan unnlate å balanseføre forsikrede pensjonsforpliktelser etter regnskapsloven § 5-10. Unnlater man å balanseføre pensjonsforpliktelsene vil årlige pensjonskostnader bestå av typisk premiebetalinger til pensjonsordningen. Små foretak er i regnskapsloven § 1-6 definert som foretak som ikke overskrider grensene for

- inntekter over kr. 70 millioner kroner
- balansesum over kr. 35 millioner kroner og
- gjennomsnittlig antall ansatte over 50

Foretak som overskrider minimum 2 av disse grenseverdiene er ikke definert som små foretak.

Eksempler på forsikrede (fondsbaserte) pensjonsordninger er kollektive pensjonsordninger i et forsikringsselskap, egne private pensjonskasser, Statens Pensjonskasse, Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og andre lignende kommunale ordninger. Uforsikrede pensjonsordninger som dekkes løpende over driften skal rekalkuleres årlig med tilhørende resultat- og balanseføring av pensjonsforpliktelsen.

2.1.2 Håndtering av pensjonskostnader i reguleringen

Det er et viktig prinsipp at pensjonskostnadene kan hentes inn gjennom selskapenes tillatte inntekter på linje med øvrige kostnader. Pensjonskostnader har til nå inngått i drift- og vedlikeholdskostnadene og kommer således inn i selskapenes kostnadsgrunnlag som beskrevet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1.

Før 2007 behandlet NVE resultatførte estimatavvik og årlige estimatavvik som føres mot egenkapital forskjellig i reguleringsmodellen. De resultatførte estimatavvikene ble inkludert i drift- og vedlikeholdskostnadene i kostnadsgrunnlaget, men for estimatavvik ført mot egenkapital kunne selskapene søke om økning i tillatt inntekt. Selskaper kunne også søke om økt tillatt inntekt for implementeringseffekter. Fra 2007 endret NVE rapporteringen i eRapp slik at estimatavvik ført mot egenkapital ble inkludert i drift- og vedlikeholdskostnadene på samme måte som resultatførte estimatavvik.

Erfaringen med å inkludere estimatavvikene mot egenkapital i drift- og vedlikeholdskostnader, er at dette har medført store variasjoner i inntektsrammer fra år til år, jf Figur 2-1. Variasjonene i inntektsramme gjelder ikke bare selskaper med estimatavvik, også selskaper som selv har helt stabilt kostnadsgrunnlag, får stor variasjon i inntektsramme fra år til år. Dette skyldes kalibreringen av normene som sørger for at bransjen som helhet får dekket sine kostnader hvert år. NVE ønsker derfor å endre hvordan pensjonskostnadene inngår i kostnadsgrunnlaget for å dempe disse svingningene i inntektsrammene for alle.

Fra 2007 fortsatte NVE å behandle implementeringseffekter etter søknad. Vi antok at disse beløpene kunne være atskillig høyere enn estimatavvikene, og at de ville gi mye variasjon i inntektsrammene dersom vi inkluderte dem i drift- og vedlikeholdskostnadene. Erfaringene har vist at estimatavvikene ført mot egenkapital til tider er langt høyere enn implementeringseffektene. Implementeringseffekter kan slå ut både positivt og negativt for selskaper, men NVE har kun mottatt søknader fra selskaper som søker om økt tillatt

inntekt. Dette fører til asymmetrisk behandling av implementeringseffektene. Dette ønsker NVE å endre på.

2.1.2.1 Nytt forslag om håndtering av pensjonskostnader

I forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1 beskrives beregningen av kostnadsgrunnlaget, hvor drift og vedlikeholdskostnader er ett av elementene som inngår. Vårt forslag er at pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget som et glidende gjennomsnitt av kostnadene over 5 år. Vi foreslår at også implementeringseffekter samt andre pensjonskostnader som posteres direkte mot balanseposter inkluderes som femårige gjennomsnitt i kostnadsgrunnlaget. Dette vil likestille disse kostnadselementene.

Alle pensjonskostnader hentes fra note 13 i eRapp. Pensjonskostnadene finnes under «Pensjonskostnader periodisert» og «Pensjonskostnader ført mot egenkapital», markert med blå ramme i figuren under:

Post 500 Lønn og andre personalkostnader inkl. pensjon

Årsverk/sysselsatte/lønn (beløp i 1000 kr) Pr. virksomhetsområde	Utførte årsverk	Antall sysselsatte (årlig gjennomsnitt)	Pensjons- kostnader, periodisert	Lønn og andre personal- kostnader ekskl. pensjon periodiser	Herav aktivering av egne lønns- kostnader	Pensjons- kostnader ført mot egen- kapital*	Lønn pr. årsverk	Herav kostnads- ført vedrørende vedlike- hold**
---	--------------------	--	--	---	---	---	---------------------	--

Figur 2-3 Note 13 i eRapp, med markering av pensjonskostnadene.

Fra eRapp for 2015 planlegger NVE å endre note 13 slik at pensjonskostnader som balanseføres direkte vil inngå i posten som i dag heter «Pensjonskostnader ført mot egenkapital». For 2014 rapporteringen finnes er det en egen post i note 13 for direkte balanseføringer inklusive implementeringer som det tidligere har vært en egen søknadsadgang for:

Rapportering av pensjonskostnader som er implementert mot egenkapitalen i rapporteringsåret	
	Beløp i 1000 kr
Pensjonsmidler (+)	
Pensjonsforpliktelser (-)	
Nettobeløp for implementerte pensjonskostnader (=)	

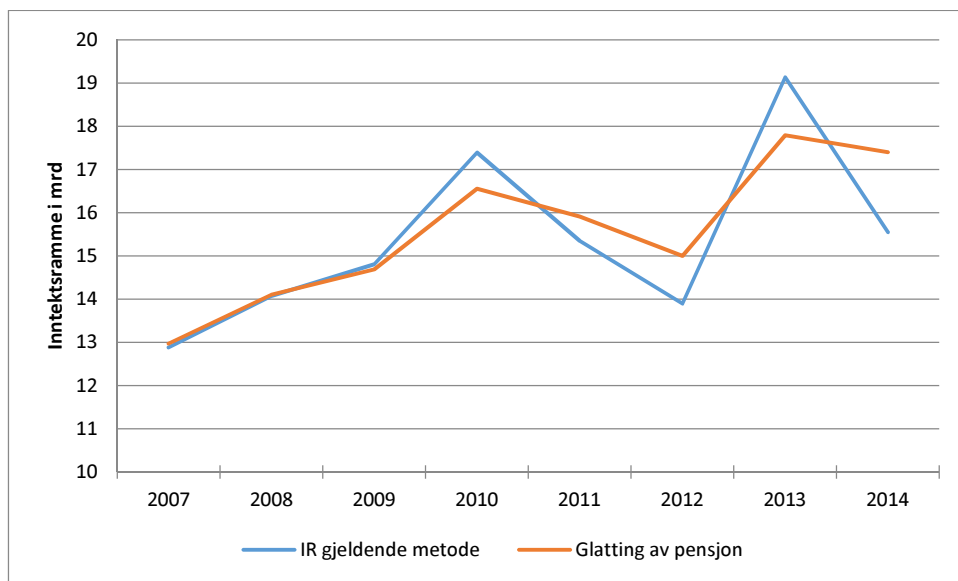
Figur 2-4 Bilde fra Note 13 i eRapp fra 2014 for rapportering av direkte balanseføringer inkl. implementeringseffekter

For å kunne ta et femårig gjennomsnitt, er det behov for å justere observasjonene for prisutviklingen de foregående årene slik at alle årene blir sammenlignbare. Vi foreslår å benytte samme KPI som vi benytter når vi justerer drift og vedlikeholdskostnader i de sammenlignende analysene, KPI for varer og tjenester, etter leveringssektor med arbeidslønn som dominerende prislefaktor (KPI-lønn). Dette er tabell 03363 på Statistisk sentralbyrå sine nettsider.

Når vi benytter et femårig gjennomsnitt, mener vi at vi har et godt anslag på hva de årlige pensjonskostnadene ligger på. Med femårig gjennomsnitt vil pensjonskostnader komme inn i kostnadsgrunnlaget og kunne hentes inn gjennom inntektsrammen over tid. Pensjonskostnader er en spesiell kostnadstype hvor mye av kostnaden ikke skal utbetales

før om lang tid. Vi antar derfor at vårt forslag til endring i liten grad gir uheldige virkninger på selskapenes likviditet. Forslaget vil heller ikke gi negative insentivvirkninger i forhold til dagens toårige tidsetterslep i kostnadsgrunnlaget. NVE har undersøkt om endringen gir skjevheter som gir behov for overgangsordninger i kapittel 2.1.4.

I figuren under ser vi utviklingen av inntektsrammene med gjeldende metode (blå linje), samt inntektsrammer dersom pensjonskostnader glattes med et femårig gjennomsnitt. NVE startet innsamling av estimatavvik ført mot egenkapital i 2007 og har ikke femårige gjennomsnitt før i 2012. Derfor er de røde observasjonene frem til og med 2011 gjennomsnittet for perioden 2007 – 2011. Vi har ikke fullstendige historiske data på direkte balanseføringer inkl. implementeringseffekter, så disse er ikke med i figuren.

Figur 2-5 Utvikling i samlet inntektsramme 2007-2014 for bransjen, ekskl. Statnett, med og uten glatting av pensjonskostnader, løpende priser.

Figuren viser at glatting av pensjonskostnader bidrar vesentlig til utjevning av inntektsrammene. Det er likevel stor variasjon fra et «bunnår» som 2012 til et «toppår» som 2013. Under vil vi gå nærmere inn i mekanismer som kan bidra til ytterligere utjevning.

2.1.3 Kalibrering av kostnadsnormen

Inntektsrammen består av 40 prosent kostnadsgrunnlag og 60 prosent kostnadsnorm. Kostnadsgrunnlaget består av selskapets egne kostnader, mens kostnadsnormen er beregnet med utgangspunkt i kostnadene i sammenlignbare selskaper. For å oppnå målsettingen i energilovforskriften om at selskapene skal kunne oppnå rimelig avkastning over tid, gjøres det en kalibrering av kostnadsnormene slik at sum kostnadsnorm på bransjenivå tilsvarer bransjens kostnader.

Inntektsrammene fastsettes med utgangspunkt i regnskapstall fra to år tilbake i tid. Dette gjør at det tar to år fra selskapets kostnader oppstår til det påvirker inntektsnivået. Dette er en av flere mekanismer i NVEs regulering for å gi selskapene insentiver til effektiv drift. Flere av kostnadselementene i kostnadsgrunnlaget prisjusteres med konsumprisindeksen til det aktuelle årets prisnivå.

Fordelingsnøkkelen i kalibreringen er selskapets andel av samlet avkastningsgrunnlag. Inntektsrammene blir dermed lik forventet kostnad for bransjen totalt. To år etter, når den faktiske kostnaden er kjent, gjøres det en re-kalibrering som fjerner et eventuelt avvik mellom forventet kostnad og faktisk kostnad. Dette avviket tillegges renter og legges til/trekkes fra kostnadsnormene.

Selv om det i hovedsak er variasjonen i kostnader som har bidratt til variasjonen i inntektsrammer de senere årene, har re-kalibreringsmekanismen bidratt til å forsterke disse variasjonene. Under vil vi beskrive en endring av denne mekanismen som vil bidra til mindre variasjon i inntektsrammene, samt metoder som kan bidra til at avviket mellom estimerte og faktiske kostnader blir redusert.

2.1.3.1 Forslag til ny metode for re-kalibrering av kostnadsnorm

For å vise hvordan dagens re-kalibrering fungerer vil vi ta utgangspunkt i en situasjon hvor bransjens kostnadsvekst tilsvarer veksten i konsumprisindeks. Deretter vil vi illustrere effekten av kostnadsvariasjon ved hjelp av et «kostnadssjokk» i et enkelt år.

Tabell 2-1 Enkel illustrasjon av re-kalibreringsmekanismen.

År	Kostnadsgrunnlag	Inntektsramme	Differanse	Avvik	Renter avvik	Inntektsramme etter re-kalibrering	Inntektsramme med kun renter i re-kalibrering (forslag)
1	1 000						
2	1 025						
3	1 051	1 051	0	0	0	1 051	1 051
4	1 200	1 077	-123	0	0	1 077	1 077
5	1 104	1 104	0	0	0	1 104	1 104
6	1 131	1 261	129	123	0.79	1 385	1 262
7	1 160	1 160	0	0	0	1 160	1 160
8	1 189	1 189	0	-129	-0.83	1 059	1 188
9	1 218	1 218	0	0	0	1 218	1 218

Det stiliserte eksemplet i tabellen over tar utgangspunkt i en bransje hvor kostnadsgrunnlaget er 1000 i år 1. Dette øker jevnt med konsumprisindeks på 2,5 prosent årlig. I år 4 er det imidlertid et «kostnadssjokk» som gjør at kostnadene øker til 1200. Dette sjokket kan skyldes økte drift- og vedlikeholdskostnader, KILE og/eller nettap. I år 5 er det tilbake til den underliggende veksten.

Inntektsrammen i år 3 fastsettes med grunnlag i kostnadsgrunnlaget for år 1. Dette KPI-justeres, og inntektsrammen blir 1051. Forutsatt at det har vært samme underliggende vekst også før år 1 blir det ikke noe avvik og rentetillegg. Dersom veksten er tilnærmet den samme som KPI vil avviket hele tiden være marginalt.

Kostnadssjokket i år 4 får ingen betydning for inntektsrammen dette året. Det oppstår her et avvik på 123 mellom inntektsrammen og kostnadene dette året. Reguleringen sørger

imidlertid for at bransjen får dette beløpet senere, slik at dette er ikke til hinder for å oppnå rimelig avkastning over tid.

Kostnadssjokket kommer derimot inn i inntektsrammene i år 6 med to effekter. For det første blir inntektsrammen etter kalibrering av kostnadsnormene 1261 siden denne er basert på kostnaden i år 4. Denne økningen er på 129. Dette beløpet er justert med KPI i forhold til det tapet som oppsto i år 4. Videre får bransjen et tillegg i re-kalibreringen siden det er et avvik mellom forventet og faktisk kostnadsgrunnlag i år 4. Avviket er også tillagt renter for 2 år. Vi ser av tabellen at dette gjør at inntektsrammen i år 6 øker til 1385 med dagens metode.

Denne «overkompensasjonen» blir trukket tilbake i år 8, og årsaken til dette er at man i år 6 la til grunn et kostnadsgrunnlag på 1261, mens dette viste seg å bli bare 1131. Dette avviket renteberegnes, og inntektsrammen i år 8 blir kun 1059. Uten dette kostnadssjokket fire år tidligere ville inntektsrammen vært 1188.

Vi ser at re-kalibreringsmekanismen for kostnadsnormene bidrar til å forsterke effekten av kostnadssjokk to år etter at disse oppstår. Vi mener at re-kalibreringsmekanismen kan endres slik at kun rentene legges til i kalibreringen. Effektene av dette er illustrert i tabellens høyre kolonne. Selve kostnadsavviket vil dekkes inn ved at kostnadsgrunnlaget oppdateres, og renteberegning av avviket vil kompensere for ulike nåverdier av kostnadene som inngår i kostnadsgrunnlaget.

Denne endringen av re-kalibreringen krever imidlertid at det ikke er systematiske avvik mellom estimerte og faktiske kostnader over tid. Årsaken til dette er at systematiske avvik vil gi en for lav (høy) nåverdi av inntektsrammer over tid ved systematisk underestimering (overestimering) av kostnader. NVE benytter KPI for å justere opp kostnadene fra to år tilbake, og i det følgende vil vi analysere hvordan KPI har truffet på beskrivelsen av kostnadsutviklingen i bransjen siden 2001. Vi ser også på to alternative tilnærminger for å estimere kostnadsutviklingen; å benytte en alternativ KPI (tabell 03363 som vi omtaler som KPI-lønn) eller å benytte en lineær modell. Formålet med dette er å finne en metode som ikke bidrar til systematiske avvik.

Dersom gjennomsnittet av avviket mellom de faktiske og estimerte kostnadene over tid ligger rundt null, mener NVE at vi kan endre re-kalibreringen slik at det kun legges til renter. Vi vil derfor se på avviket over tid med de tre ulike tilnærmingene.

2.1.3.2 Dagens metode for estimering av kostnader

Kostnadsgrunnlaget for et år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1:

- inflasjonsjusterte drifts- og vedlikeholdskostnader,
- avskrivninger på investert nettkapital,
- bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,
- nettap i MWh,
- utbetaling ved svært langvarige avbrudd (USLA)
- KILE-beløp.

Det er i kostnadselementene drifts- og vedlikehold, USLA og KILE det oppstår avvik mellom forventet og faktisk kostnad. Når det gjelder kapitalkostnader kan selskapene hente inn dette direkte i beregning av tillatt inntekt gjennom en egen beregningsmåte.

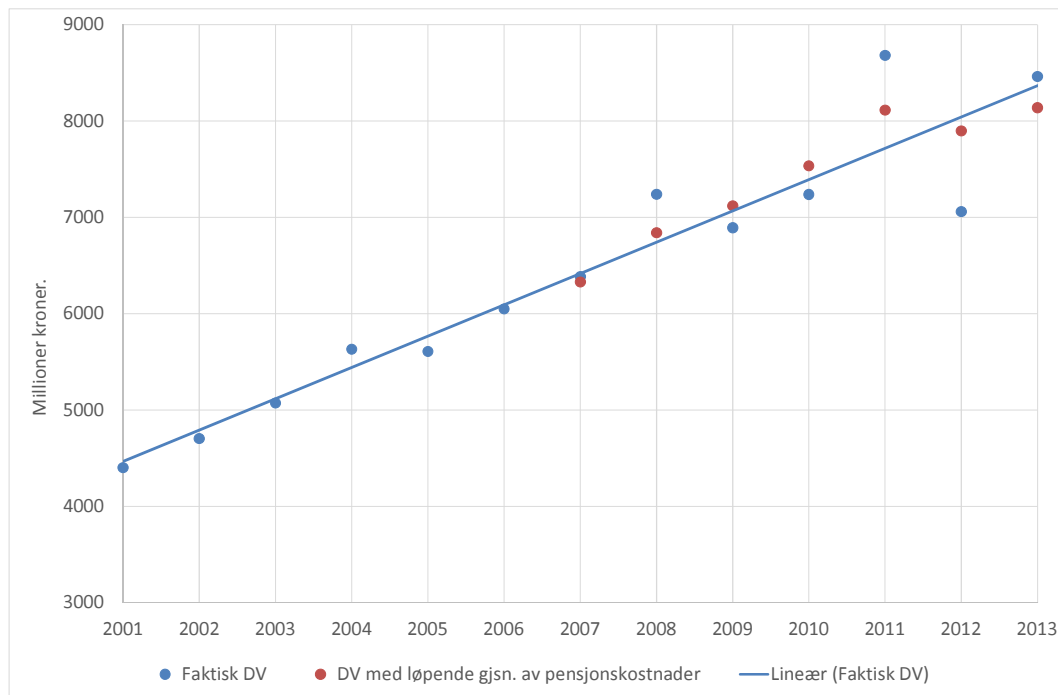
NVE bruker SSBs konsumprisindeks (KPI, totalindeks, tabell 03013) til å inflasjonsjustere drifts- og vedlikeholdskostnader (DV) fra år t-2 til prisnivået i år t. Bakgrunnen for at NVE fra 2007 valgte å bruke KPI var at dette den gang ble regnet som den beste tilgjengelige justeringsfaktoren.

Endringen i DV fra år t-2 til t kan både skyldes prisendringer og volumendringer. Prisendringene kan komme av lønns- og prisvekst innen de delkostnadene som inngår i DV. Siden KPI er et generelt mål på prisvekst innenfor en bredt sammensatt «varekurv» trenger ikke dette være et godt mål på prisveksten i DV hos nettselskaper. Vi vil under se nærmere på utviklingen i DV på bransjenivå og utviklingen i KPI. Endring i DV kan også skyldes volumendringer; altså at det gjøres en større eller mindre mengde arbeid målt i maskin- og/eller arbeidstimer. Dersom KPI hadde vært et perfekt mål på prisveksten i DV, ville kostnadsavviket i kalibreringen utelukkende vært på grunn av volumeffekter. For KILE vil det oppstå kostnadsavvik som følge av volumendringer; altså endringer i avbrudd og ikke-levert energi/avbrutt effekt. Satsene som ligger til grunn for beregning av KILE-beløpet prisjusteres med KPI til det aktuelle årets prisnivå. Volumendringene i KILE vil kunne variere betydelig fra år til år.

For nettap vil det kun være avvik som følge av volumendringer. Bakgrunnen for dette er at nettapsprisen er kjent på tidspunktet for vedtak om inntektsrammer.

Pris- og volumendring over tid

Figuren under viser utviklingen i bransjens totale DV (inkludert USLA) i perioden 2001 til 2013 i løpende priser. Figuren viser også hva samlet årlig DV hadde vært dersom pensjonskostnadene hadde vært basert på et femårig gjennomsnitt. Denne tidsserien går fra 2007, som er det første året hvor pensjonskostnader ført mot egenkapitalen (kun årlig estimatavvik) ble rapportert særskilt. I figuren er det også lagt inn en trendlinje.

Figur 2-6 Utvikling i drifts- og vedlikeholdskostnader 2001 – 2013 ekskl. Statnett. Løpende priser. Millioner kroner.

Figuren viser at den underliggende kostnadsveksten i nettselskapene er rimelig stabil fra år til år. 2011 og 2012 avviker vesentlig fra trendlinjen, og dette skyldes i hovedsak store variasjoner i pensjonskostnader, i tillegg til at det i 2011 var ekstraordinært høye kostnader, KILE og USLA på grunn av uværet Dagmar. I gjennomsnitt for perioden er den underliggende kostnadsveksten i underkant av 350 millioner årlig. Det er imidlertid vanskelig å skille veksten i henholdsvis pris- og volumeffekt.

Ikke overraskende bidrar pensjonskostnadene til økt variasjon, jf. de blå punktene som viser DV med årets pensjonskostnader fra 2007. Dersom pensjonskostnadene tas inn basert på et løpende femårig gjennomsnitt ser vi at DV blir vesentlig jevnere fra år til år (røde punkter)¹.

Siden det kun er for DV det er både pris- og volumvariasjon fra år til år mener vi at det for dette kostnadselementet er relevant å undersøke om det finnes et bedre estimat på kostnadsutviklingen enn dagens ordning med KPI.

2.1.3.3 Alternative metoder for å estimere fremtidige kostnader

I dette avsnittet vil vi drøfte ulike metoder for å estimere bransjens DV kostnader to år frem i tid. Et bedre estimat på kostnadene vil bidra til at avviket mellom forventet og faktisk kostnad blir mindre, og beløpet som blir re-kalibrert blir redusert. Videre er det et mål å finne en metode som ikke systematisk over- eller underestimerer kostnadene.

NVEs nåværende metode er basert på generelle forventninger til fremtidig prisvekst innenfor alle de varene og tjenestene som ligger i KPI. Styrken til KPI er at den er et generelt mål på prisvekst. Svakheten ved dette målet er at sammensetningen av

¹ I figuren inngår pensjonskostnadene som et løpende gjennomsnitt fra og med 2011. Fra 2007 til 2011 er det benyttet et gjennomsnitt for denne perioden, og beløpene er justert til løpende priser med KPI-lønn.

elementene i KPI kan være en dårlig indikator for å beskrive utviklingen i nettselskapenes kostnader. For eksempel har veksten i KPI de siste årene blitt trukket ned som følge av billig forbruksvareimport fra Asia, mens dette har liten innvirkning på utviklingen i nettselskapenes kostnader. I beregningen av gjennomsnittsfront i kostnadsnormmodellene brukes en prisindeks hvor arbeid er dominerende prisleveringsfaktor. Denne indeksen er hentet fra SSBs tabell 03363 Konsumprisindeks for varer og tjenester, etter leveringssektor, andre tjenester med arbeidslønn som dominerende prisleveringsfaktor. Denne omtaler vi som KPI-lønn. Vi vil under sammenligne denne faktoren med ordinær KPI.

Tabell 2-2 Utvikling i DV og prisindekser 2001 – 2014. Løpende priser.

År	DV	Årlig vekst i DV	Løpende gjsn. vekst DV	KPI	Årlig vekst i KPI	KPI-lønn	Årlig vekst KPI-lønn
2001	4 401	30.7 %		108.7	3.0 %	119.9	6.2 %
2002	4 703	6.9 %		110.1	1.3 %	126.4	5.4 %
2003	5 072	7.8 %		112.8	2.5 %	133.0	5.2 %
2004	5 632	11.1 %	14.1 %	113.3	0.4 %	139.0	4.5 %
2005	5 609	-0.4 %	6.3 %	115.1	1.6 %	144.8	4.2 %
2006	6 049	7.8 %	6.6 %	117.7	2.3 %	151.7	4.8 %
2007	6 290	4.0 %	5.6 %	118.6	0.8 %	159.0	4.8 %
2008	6 816	8.4 %	4.9 %	123.1	3.8 %	167.8	5.5 %
2009	7 111	4.3 %	6.1 %	125.7	2.1 %	175.2	4.4 %
2010	7 543	6.1 %	5.7 %	128.8	2.5 %	182.6	4.2 %
2011	8 114	7.6 %	6.6 %	130.4	1.2 %	189.5	3.8 %
2012	7 898	-2.7 %	3.8 %	131.4	0.8 %	195.5	3.2 %
2013	8 419	6.6 %	4.4 %	134.2	2.1 %	202.3	3.5 %
2014	-	-	-	136.9	2.0 %	209.5	3.6 %

Tabell 2-2 viser den samme utviklingen i DV som i figuren over. På bakgrunn av de årlige tallene for sum DV er det vist en kolonne med årlig vekst i DV. Veksten på 6,6 % i 2013 er beregnet som økning i DV fra 2012 til 2013 i prosent av DV i 2012. Den årlige veksten varierer betydelig, og det kan også være negativ endring enkelte år. For å finne en gjennomsnittlig årlig vekst over en periode har vi beregnet et løpende gjennomsnitt av den årlige veksten. Gjennomsnittet på 4,4 % i 2013 er beregnet som et gjennomsnitt av veksten i årene 2009 - 2013. Denne vekstfaktoren er følgelig basert på fem års observasjoner av DV.

Tabellen inneholder også utviklingen i KPI² i samme periode. Vi ser at den årlige veksten i KPI er mer stabil enn for DV, men også lavere.

Utviklingen i indeksen KPI-lønn viser en høyere vekst enn KPI. Denne indeksen er i de aller fleste årene vi har data for lavere enn selve veksten i DV, og dette skyldes sannsynligvis at veksten i DV inneholder både pris- og volumeffekter. Fremover antar vi at det er sannsynlig med en viss volumvekst over tid; befolkningsvekst, og endringer i bosettingsmønster tilsier at det må bygges «mer nett», samtidig som områder med

² For mer informasjon om SSBs prisindekser henviser vi til denne siden: <http://ssb.no/priser-og-prisindekser/statistikker/kpi>

fraflytting gir dårligere utnyttelse av eksisterende nett. I motsatt retning trekker at en må kunne forvente en viss effektivisering over tid. Det kan tenkes at disse to effektene oppveier hverandre.

Et alternativ til prisindekser kan være å basere prognosen mer spesifikt på den historiske utviklingen i DV-kostnader. En slik modell vil typisk ta utgangspunkt i lineær regresjon med tiden som forklaringsvariabel. I dette tilfellet vil man ta utgangspunkt i følgende regresjon:

$$(1) \quad DV_t = \alpha + \beta t + \varepsilon$$

Hvor DV_t er observert verdi av bransjens kostnader, t angir år, α er et konstantledd og β er et stigningstall. Sistnevnte vil være et uttrykk for veksten. ε er et uttrykk for feilleddet.

I beregningene under har vi basert regresjonen på løpende femårige kostnader, dvs. ($t=1,2,3,4,5$). Valg av periodelengde vil være avhengig av faktorer som graden av årlig variasjon og den underliggende veksten. Jo lengre periodelengde jo mindre presis vil prediksjonen være i perioder med økt vekst eller reduksjon. Vi mener fem år er en rimelig periodelengde for å estimere veksten to år frem i tid. I teksten under er dette angitt som $t=7$.

Med utgangspunkt i verdiene for konstantleddet α og stigningstallet β kan man beregne den predikerte verdien for DV for år 7 ved å sette $t = 7$ i uttrykket over. Den predikerte verdien representerer da et pris- og volumkorrigert estimat på DV to år frem i tid basert på utviklingen i de siste fem årene.

I tabellen under viser vi estimat for DV basert på både KPI og KPI-lønn, samt estimat basert på en lineær regresjon. Vi har også oppgitt feilestimatet, og dette er beregnet som differanse mellom estimat på DV for år t basert på DV i år $(t-2)$ og faktisk DV i år t . Dette er regnet i prosent av faktisk DV i år t .

Estimat for DV basert på KPI og KPI-lønn er beregnet med dette uttrykket:

$$(2) \quad DV_t^{est\ KPI} = DV_{t-2} * \left(KPI_t / KPI_{t-2} \right)$$

I tabellene under er det også vist to aggregerte mål på kvaliteten av estimatene (feilindeks). Tallet under estimatet på DV er kvadratet av differansen mellom estimat og faktisk DV summert over alle år³. Jo lavere dette tallet er, jo bedre er estimatet i perioden. Tallet under Feil% er gjennomsnittet av årlig Feil%. NVE mener dette er et mål på hvorvidt det er systematisk over- eller underestimering over tid og tallet bør ligge så nær null som mulig.

³ Summen er delt på 1 milliard for å redusere antall nuller.

Tabell 2-3 Estimater på DV basert på KPI, KPI-lønn samt lineær modell. Feilestimat i prosent av faktisk DV.

År	Faktisk DV	KPI		KPI-lønn,		Lineær modell	
		Est. DV	Feil%	Est. DV	Feil%	Est. DV	Feil%
2007	6 290	5 780	-8.1 %	6 159	-2.1 %	6 421	2.1 %
2008	6 816	6 326	-7.2 %	6 691	-1.8 %	6 704	-1.6 %
2009	7 111	6 666	-6.3 %	6 931	-2.5 %	6 871	-3.4 %
2010	7 543	7 132	-5.4 %	7 418	-1.7 %	7 299	-3.2 %
2011	8 114	7 377	-9.1 %	7 691	-5.2 %	7 883	-2.8 %
2012	7 898	7 695	-2.6 %	8 076	2.3 %	8 286	4.9 %
2013	8 419	8 350	-0.8 %	8 662	2.9 %	8 925	6.0 %
Feilindeks		1 456	-5.6 %	351	-1.2 %	606	0.3 %

Av tabellen over ser vi at alle modellene over- eller underestimerer i ulik grad. Dagens modell basert på KPI har størst avvik, og har i hele perioden underestimert DV.

Bruk av KPI-lønn er den modellen som gir lavest feilestimat over perioden, jf. den kvadrerte feilindeksen. I gjennomsnitt ser vi at denne modellen underestimerer noe, jf. et gjennomsnitt på -1.2 %. Den lineære modellen har noe høyere kvadrert feilestimat, men ligger på 0.3 % i gjennomsnitt over tid. Imidlertid er prediksjonene fra modellene ikke signifikant forskjellig.

Hovedforskjellen mellom KPI-lønn og den lineære modellen er at sistnevnte inkluderer pris- og volumeffekter, mens den førstnevnte kun tar priseffekter. Dette er da gitt at KPI-lønn beskriver prisveksten i DV på en god måte.

Over tid mener vi overgang til en av de to sistnevnte metodene vil bidra til jevnere inntektsrammer. KPI-lønn er en generelt akseptert offentlig tilgjengelig prisindeks fra SSB, og allerede i bruk i NVEs økonomiske regulering. Metoden basert på KPI-lønn tar utgangspunkt i siste års observasjon av samlet DV i estimatet av DV to år frem i tid. Dette tallet justeres så med en indeks. Over så vi at det var årlige variasjoner i DV. Dette innebærer at om DV er under gjennomsnittet ett bestemt år, vil sannsynligvis estimatet for DV to år etter også ligge under det faktiske nivået. Over tid vil imidlertid dette kunne utligne seg.

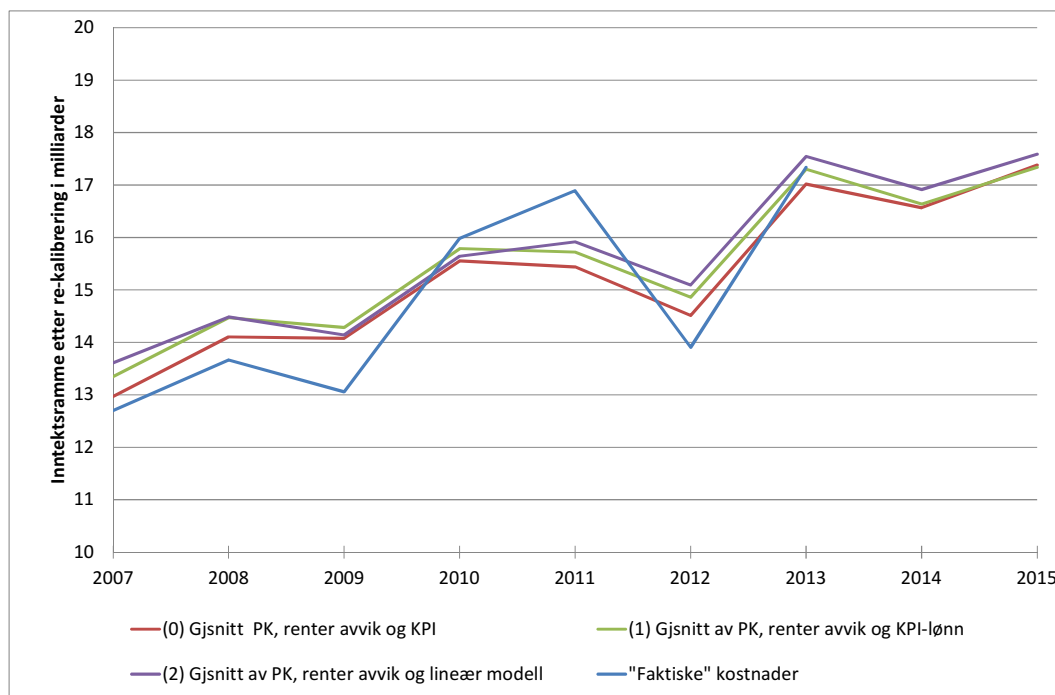
Bruk av lineær modell vil prinsipielt kunne tenkes å over tid ligge nærmere null i gjennomsnittlig feilprosent. Årsaken til dette er at den lineære modellen baserer estimatet på en femårig serie, og den tar hensyn til både pris- og volumeffekter. En ulempe med denne modellen er at den vil tilføre ytterligere kompleksitet i inntektsrammemodellen uten at det nødvendigvis vil bidra til vesentlig høyere måloppnåelse. Videre vil treffsikkerheten til modellen bli dårligere etter perioder med skift i omfanget av drifts- og vedlikeholds aktiviteter. Dette fordi tidligere høyt (lavt) aktivitetsnivå vil bidra til å estimere fortsatt høyt (lavt) nivå selv om dette har begynt å falle (stige).

Figuren under sammenligner de ulike re-kalibreringsforslagene. Vi har tidligere sett at glatting av pensjonskostnader bidro til en vesentlig utjevning av inntektsrammer over tid.

I figuren under benytter vi de glattede pensjonskostnadene, men ser på ulike metoder for å pris- og eventuelt volum korrigere DV.

- IR med dagens metode basert på KPI (0-alternativ)
- Forslag 1 er basert på KPI-lønn.
- Forslag 2 er basert på en modell med lineær trend basert på fem års observasjoner av DV.

I tillegg viser figuren utviklingen i bransjens faktiske kostnader.

Figur 2-7 Utvikling i inntektsrammer 2007 – 2015 med glatting av pensjonskostnader og endret re-kalibrering samt tre ulike metoder for å beregne fremtidige kostnader. Ekskl. Statnett. Løpende priser. Milliarder kroner.

Begge forslagene vil gi en jevnere inntektsstrøm enn dagens modell basert på KPI. På den ene siden viser forslag 2 med lineær regresjon gode resultater i den perioden vi har sett på over. Bakgrunnen for dette er at det har vært en underliggende vekst i aktivitetsnivået i perioden, og denne modellen har gode forutsetninger for å fange denne veksten. Som vi har kommentert over vil dette kunne endre seg fremover. Dette vil kunne bidra med over- eller underestimat av DV i flere år. Denne metoden introduserer også ytterligere kompleksitet i inntektsrammeberegningene, noe vi mener er uheldig.

Bruk av KPI-lønn har også gitt gode prediksjoner i den perioden vi har analysert. Resultatene er ikke signifikant forskjellig i forhold til den alternative metoden som inkluderer vekst i volum. Eventuelle volumendringer i DV vil uansett komme inn i inntektsrammeberegningen etter to år. KPI-lønn er en anerkjent prisindeks og også allerede i bruk i reguleringen, noe som ikke innebærer økt kompleksitet. Vi mener at denne metoden over tid vil bidra til å nå målet om ikke-systematiske avvik. På bakgrunn av dette foreslår vi bruk av KPI-lønn. Vi ber imidlertid om begrunnede innspill dersom noen mener NVE bør benytte lineær regresjon i stedet for KPI-lønn.

Slik forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1 er formulert i dag er det kun prisveksten som skal legges til. Det er følgelig ikke nødvendig å endre forskriften for å gjennomføre dette forslaget. Bruk av lineær regresjon innebærer både pris- og volumjustering, noe som krever ytterligere endringer i § 8-1, og NVE beskriver hvordan en slik eventuell forskriftstekst kan være.

2.1.4 Behov for overgangsordninger

Vi har over foreslått endringer i hvordan pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget. I prinsippet vil de samme beløpene inngå over tid både med gjeldende praksis og med det nye forslaget. Men tidspunktet man går over til den nye praksisen vil ha ulik betydning for inntektene til selskapene avhengig av utviklingen av pensjonskostnadene i perioden 2010-2013.

NVE foreslår å endre metode fra inntektsrammene for 2016. Tabellen under viser hvordan pensjonskostnader vil inngå i beregning av inntektsrammer fremover. Pensjonskostnadene for 2010-2013 har allerede inngått i sin helhet i beregning av kostnadsgrunnlagene for inntektsrammene 2012-2015, og er markert med fete tall i tabellen.

Tabell 2-4 Pensjonskostnadene 2010-2013 vil inngå i inntektsrammenes kostnadsgrunnlag til og med 2019. Fete tall har inngått i sin helhet i kostnadsgrunnlag tidligere år.

Inntektsramme-år	Femårig snitt over følgende år					
IR 2016	2010	2011	2012	2013	2014	
IR 2017		2011	2012	2013	2014	2015
IR 2018			2012	2013	2014	2015 2016
IR 2019				2013	2014	2015 2016 2017
IR 2020					2014	2015 2016 2017 2018

På bransjenivå er pensjonskostnadene fra 2007 vist i tabellen under. Årene 2011 og 2012 skiller seg veldig ut, i hver sin ende av skalaen. Disse årene er blant observasjonene som vil telle mye dersom vi følger tilnærmingen skissert i Tabell 2-4.

Tabell 2-5 Pensjonskostnadene 2007-2013 på bransjenivå

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pensjonskostnader	418	782	173	120	1133	-449	324

Formålet med endringen av pensjonskostnader er å gi mer stabile inntektsrammer over tid. Om vi benytter tilnærmingen i Tabell 2-4, kan variasjonene i 2010-2013 gi store variasjoner også fremover. NVE kjenner også til at enkelte selskaper har veldig lave pensjonskostnader i både 2012 og 2013. For disse selskapene kan endringen gi noe uheldig utslag i inntektsstrømmen siden disse årene inngår mange ganger i fremtidige inntektsrammer.

For en overgangsperiode, mener NVE det er mer hensiktsmessig å benytte en beregnet gjennomsnittskostnad i stedet for de historiske pensjonskostnadene i fet skrift i Tabell 2-4. Dette er kostnader som allerede har vært inne i tidligere års kostnadsgrunnlag, og hensikten fremover er å ha et rimelig anslag for fremtidige pensjonskostnader. Vi foreslår

at i overgangsperioden (inntektsrammene 2016-2019) benyttes et gjennomsnitt av pensjonskostnadene 2007-2013 som de historiske pensjonskostnadene for 2010-2013. Observasjonene 2010-2013 blir da like, med unntak av KPI-justering. Dette vil bidra til mer stabile inntektsrammer og redusere virkningen på fremtidige inntektsrammer av virkningstidspunktet for endringen.

2.2 Beregning av inntektstap ved fusjoner

Ved fusjoner mellom nettselskaper vil det fusjonerte selskapet i flere tilfeller få en lavere kostnadsnorm⁴ enn summen av kostnadsnormene beregnet enkeltvis for selskapene før fusjonen. Denne negative effekten skyldes tekniske egenskaper ved NVEs modeller for kostnadsnormer (harmonieffekten), og dette vil bli omtalt nærmere nedenfor.

For å sikre at ønskede fusjoner blir gjennomført har NVE fra 2007 kompensert selskapene for denne reduksjonen i kostnadsnormen⁵. NVEs praksis har vært at de fusjonerende selskapene har søkt NVE om å få en kompensasjon for denne effekten *etter* at fusjonen er vedtatt. Et vedtak om kompensasjon er fattet i medhold av § 8-6 fjerde ledd i kontrollforskriften. Dette vedtaket er blitt fattet det året harmonieffekten oppstår, det vil si to år etter at fusjonen er gjennomført.

Størrelsen på den harmonieffekten kan variere betydelig. Det er derfor nødvendig med en metodikk for å beregne størrelsen på kompensasjonen i hvert enkelt tilfelle.

Den gjeldende beregningsmetodikken ble tatt i bruk fra 2013 i forbindelse med en oppdatert kostnadsnormmodell fra samme år. Denne modellen er beskrevet nærmere under. NVE er imidlertid blitt oppmerksom på noen svakheter i denne modellen. Disse er knyttet til effekten av å bli målt mot et annen mønsterselskap i rammevilkårs-korrigeringen i kostnadsnormmodellen. Denne effekten kan i noen tilfeller bidra til vesentlig endringer i kostnadsnormen ved en fusjon. Disse effektene er beskrevet nærmere under.

NVE foreslår nå en endret beregningsmetodikk som inkluderer de samlede inntektsrammeeffektene i kostnadsnormmodellen. I forhold til dagens metode vil forslaget representere en forenklet beregningsprosedyre. Målet med endringsforslagene er å gi et bedre estimat på fremtidige inntektstap ved fusjoner som det skal kompenseres for i inntektsreguleringen.

Det eksisterer noe ulike oppfatninger om formålet med kompensasjonen, som også er omtalt som harmoniinntekt. Harmoniinntekten er et *estimat* på et fremtidig inntektstap for

⁴ Nettselskapenes inntektsramme består av to hovedelementer, kostnadsgrunnlag og kostnadsnorm. Disse inngår med henholdsvis 40 og 60 prosent i inntektsrammen. Kostnadsgrunnlaget er basert på det enkelte selskaps egne kostnader. Kostnadsnormen er frikoblet fra selskapets egne kostnader, og fastsettes på bakgrunn av sammenlignende effektivitetsanalyser hvor det også er tatt hensyn til relevante forskjeller i selskapenes rammebetingelser. Dagens modell for kostnadsnorm består av 3 trinn. I trinn 1 brukes Data Envelopment Analysis (DEA) til å evaluere hvor effektivt selskapene løser sentrale oppgaver knyttet til nettvirksomhet. I trinn 2 korrigeres resultatene fra trinn 1 for forskjeller i relevante rammevilkår med utgangspunkt i en lineær regresjonsmodell. I trinn 3 kalibreres kostnadsnormene slik at på bransjenivå er summen av kostnadsnormene lik summen av kostnadsgrunnlagene. Harmonieffekten oppstår i modellens trinn 1 og 2, men kan også gi noen inntektseffekter i trinn 3.

⁵ Jf. Rundskriv EMØ 4/2007: Sammenslåing av nettselskaper under det nye reguleringsregimet, og Rundskriv EMØ 4/2008: Kompensasjon ved sammenslåing av supereffektive selskaper.

de selskapene som fusjonerer. Den skal kompensere for det faktum at ved enkelte fusjoner så blir kostnadsnormen for det fusjonerte selskapet lavere enn summen av kostnadsnormene for selskapene enkeltvis. Dette inntektstapet vil i utgangspunktet opptre så lenge dagens modeller for kostnadsnormer anvendes til å fastsette inntektsrammer for selskapene.

Harmoniinntekten er altså ikke en «belønning» for å gjennomføre en fusjon. Den skal derimot kompensere for et fremtidig inntektstap som følge av fusjonen. Harmoniinntekten gjør det derimot mulig for det fusjonerte selskapet å hente inn mer tariffinntekt tidligere, noe som kan være positivt for selskapet. Det fusjonerte selskapet har også mulighet til å øke sin fremtidige avkastning ved å realisere stordriftsfordeler samt gjennomføre generelle effektiviseringstiltak.

2.2.1 Om harmonieffekten

I faglitteraturen⁶ identifiseres det ulike typer mulige effekter ved fusjoner. Disse effektene er knyttet til:

- Læringseffekt: det vil si mulighetene den nye organisasjonen har til å effektivisere selskapet. Dette tilsvarer å redusere kostnadene slik at selskapets kostnader nærmer seg mønsterselskapets kostnader. Denne effekten er ikke nødvendigvis knyttet til selve fusjonen; den kan også realiseres ved effektiviseringstiltak generelt.
- Skalaeffekt: i en bransje med stordriftsfordeler vil denne effekten være positiv, men negativ dersom det er stordriftsulemp.
- Harmonieffekt: denne effekten er knyttet til en mer effektiv produksjonsprosess der ulike innsatsfaktorer brukes til å produsere flere oppgaver. Harmonieffekten kan inntreffe dersom to selskaper med ulike «miks» fusjonerer, og klarer å utnytte disse ressursene mer effektivt sammen enn de tidligere gjorde hver for seg. Det fusjonerte selskapet vil normalt fremstå med en annen sammensetning av oppgaver etter en fusjon enn de hadde hver for seg, jf. Figur 2-8 i avsnitt 2.2.1.1. Dette medfører som regel at de vil få andre referanseselskaper i trinn 1 (DEA-modellen), og dermed et nytt mønsterselskap. Dette vil ha betydning for DEA-resultatene og dermed kostnadsnormen til de fusjonerende selskapene. Harmonieffekten er det ytterligere effektiviseringspotensialet (altså korrigert for læringseffekten) som avdekkes som følge av fusjonen i forhold til det som avdekkes når selskapene analyseres hver for seg. Størrelsen på denne effekten vil avhenge av hvor like selskapene er når det gjelder sammensetningen av oppgavevariablene før fusjonen. For selskaper med store forskjeller vil harmonieffekten typisk være større enn om to relativt sett like selskaper fusjonerer.

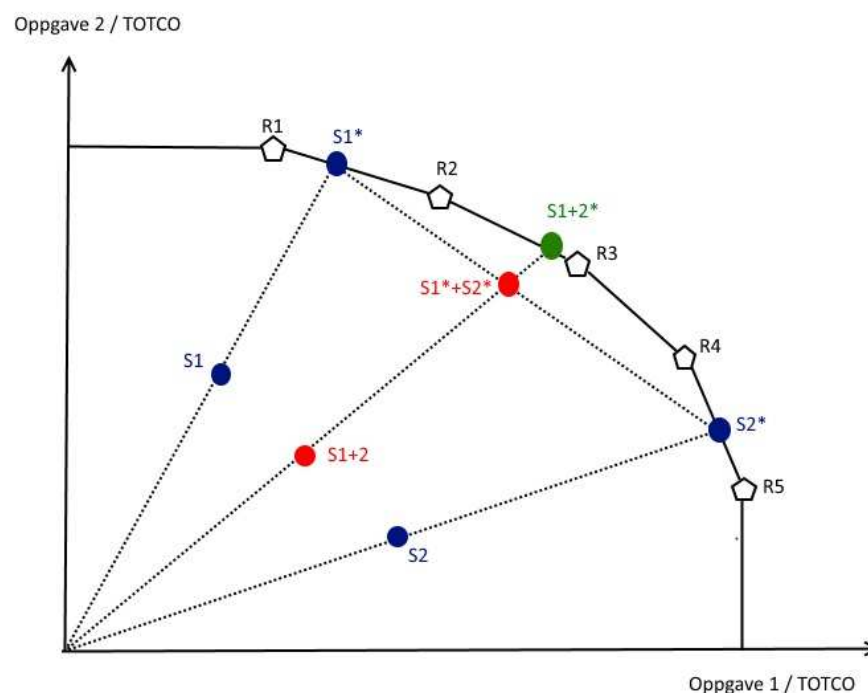
Blant nettselskapene kan alle disse effektene være relevante ved fusjoner. Gevinsten av å utnytte læringseffekter vil tilfalle selskapene i form av høyere avkastning. Dette gjelder imidlertid uavhengig av om selskapet fusjonerer eller ikke. Videre vil selskapene også få

⁶ Se Bogetoft and Wang (2005) “Efficiency Gains from Mergers in the Healthcare Sector”, report for the Dutch Healthcare Authority; Bogetoft and Otto (2011) “Benchmarking with DEA, SFA, and R”, Springer; Bogetoft and Grammeltvedt (2006) “Mergers in Norwegian Electricity Distribution: A Cost Saving Exercise?”, working paper.

gevinsten ved økt utnyttelse av skalafordeler. I reguleringsmodellen brukes forutsetningen om konstant skalautbytte, noe som medfører at selskapet må ta konsekvensen av suboptimal størrelse i form av lavere avkastning. En positiv harmonieffekt indikerer en samfunnsøkonomisk gunstig fusjon ved at selskapenes oppgaver nå kan løses ved en ressursbruk som er lavere enn selskapene hver for seg. Slik resultatene fra kostnadsnormmodellen anvendes vil imidlertid dette fremkomme som et bedriftsøkonomisk tap for det fusjonerte selskapet. For at kostnadsnormmodellen ikke skal være til hinder for gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme fusjoner gis derfor selskapene en kompensasjon som dekker 60 prosent av denne gevinsten. De øvrige 40 prosent tilfaller kundene gjennom redusert kostnadsgrunnlag. .

2.2.1.1 Harmonieffekt i trinn 1

Harmonieffekten i kostnadsnormmodellens trinn 1 kan illustreres med figuren under.

Figur 2-8 Illustrasjon av harmonieffekten

I figuren ser vi en illustrasjon av en enkel DEA-modell med to oppgaver, oppgave 1 og 2. Disse oppgavene kan for eksempel være antall abonnementer og lengde på høyspent nett i kilometer. Disse er representert langs hver sin akse. Selskapene R1 – R5 er de som mest effektivt løser disse oppgavene, og disse referanseselskapene danner fronten. Ulike kombinasjoner av referanseselskapene vil danne konstruerte mønsterselskaper for de øvrige selskapene.

Selskap S1 blir i figuren evaluert mot et mønsterselskap S1* som består av en kombinasjon av referentene R1 og R2. Mønsterselskapet S1* vil ha en sammensetning av

oppgaver som er større enn eller lik $S1$, men vil ha en lavere total kostnad⁷. $S1^*$ viser følgelig hva total kostnaden skulle vært for selskap $S1$ dersom selskapet løste sine oppgaver like effektivt som referentene. $S1^*$ tar altså hensyn til læringseffekten som er beskrevet i avsnitt 2.2.1.

Selskap $S2$ blir tilsvarende evaluert mot et mønsterselskap $S2^*$ som består av selskapene $R4$ og $R5$.

Ved en fusjon mellom selskapene $S1$ og $S2$ vil det nye fusjonerte selskapet komme et sted imellom de opprinnelige selskapene i de dimensjonene som er i DEA-modellen. I dette tilfellet er dette ved punktet $S1+2$. Dette selskapet vil få et nytt mønsterselskap $S1+2^*$ som er basert på en kombinasjon av referentene $R2$ og $R3$. Hvor stor forskjell det blir mellom selskapene enkeltvis og fusjonert avhenger av hvor ulike selskapene er enkeltvis samt størrelsen på selskapene.

I figuren er det illustrert et enkelt eksempel med to selskaper som fusjonerer, men selve beregningen kan enkelt gjennomføres med flere enn to fusjonerende selskap.

Harmonieffekten oppstår fordi $S1+2^*$ representerer et «strengere» mønsterselskap enn selskapene hadde hver for seg tidligere. Årsaken til dette er at fronten blir «strukket» utover av referentene $R2$, $R3$ og $R4$. Dersom fronten hadde fulgt den rette linjen mellom $S1^*$ og $S2^*$ ville det ikke blitt en harmonieffekt i trinn 1. Summen av de opprinnelige mønsterselskapene før fusjonen ser vi i punktet $S1^*+S2^*$.

2.2.1.2 Rammevilkårseffekt i trinn 2

I trinn 2 korrigeres DEA-resultatet fra trinn 1 for differanser i rammevilkår. For alle rammevilkårsvariablene blir det beregnet en differanse mellom selskapet og dets mønsterselskap. Dersom selskapet har høyere verdi på disse variablene enn sitt mønsterselskap får selskapet et tillegg i sitt DEA-resultat. Tilsvarende blir det et fratrekk dersom selskapet har lavere verdi.

Et nytt mønsterselskap vil medføre at differansen i rammevilkår endres.

Inntektsendringen av dette forholdet kan være både positiv og negativ, i motsetning til effekten i trinn 1 som kun er 0 eller negativ.

2.2.2 Dagens modell

Den gjeldende metoden for å beregne harmonieffekten ble tatt i bruk med virkning fra 2013. Denne metoden er presentert i NVE høringsdokument nr. 2/2012 og i NVE-rapport 71/2012.

Nedenfor gis det en beskrivelse av hvordan harmoniinntekten er blitt beregnet trinn for trinn.

Først er harmonieffekten beregnet i prosent. Dette er gjort ved å kjøre en DEA-modell for de fusjonerende selskapene med gjennomsnittskostnader og -oppgaver for de siste fem årene. Kjøringen er gjennomført uten supereffektivitet. Fronten som de fusjonerende selskapene er blitt målt mot består av de selskapene som vanligvis får definere fronten i

⁷ Vektingen av referanseselskaper til mønsterselskaper skjer i DEA-modellen, og er basert på lineær optimering.

inntektsrammeberegningen. De fusjonerende selskapene kan dermed bli målt mot en front hvor de selv er referent.

Deretter er de fusjonerende selskapene flyttet til fronten ved at totalkostnadene til selskapene er multiplisert med DEA-resultatet fra den første kjøringen. Dette innebærer at selskapene blir like sine respektive mønsterselskaper.

Det fusjonerte selskapet er konstruert basert på at de to fusjonerende selskapene har en totalkostnad lik summen av mønsterselskapenes kostnader. En DEA-kjøring på datasettet hvor alle selskapene er flyttet til fronten, og hvor det fusjonerte selskapet er inkludert, avdekker hvor mye lengre det fusjonerte selskapet ligger fra fronten enn selskapene gjorde hver for seg.

Harmonieffekten målt i kroner er beregnet ved å multiplisere effekten i prosent med totalkostnaden (uten anleggsbidragsfinansiert kapital) til det fusjonerte selskapet. Inntektsrammeeffekten fremkommer ved å multiplisere dette med 60 %, som tilsvarer kostnadsnormenes andel av inntektsrammene.

Harmonieffekten i kroner som vi finner basert på DEA-kjøringene, gjelder kun for ett år. Den vil imidlertid gi det fusjonerte selskapet et inntektstap i flere år fremover. Følgelig er det nødvendig å gi kompensasjonen over en lengre tidsperiode.

NVEs syn i 2012 var at det var større sikkerhet i den nye modellen knyttet til om den beregnede harmonieffekten ville være et godt uttrykk for den faktiske harmonieffekten mange år fram i tid. Siden det ble gått over til å bruke gjennomsnittstall og en DEA-modell med færre oppgavevariabler var det en forventning om at modellen vil være representativ i et lengre tidsperspektiv enn den tidligere modellen. NVE foreslo derfor å gi en kompensasjon for harmonieffekten som en engangskompensasjon basert på en nåverdiberegning av inntektstapet over 30 år. Videre ble det foreslått å legge til grunn en fast realrente på 4,5 prosent i nåverdiberegningen av harmonieffekten.

2.2.3 Forslag til ny metode

Beregningsmetodikken som NVE nå foreslår innebærer en forenkling sammenlignet med metoden fra 2013, og som er beskrevet over. Endringene som foreslås har som formål å bidra til at det også tas hensyn til inntektsvirkninger fra rammevilkårskorrigerings i trinn 2.

Rent prinsipielt vil de samlede inntektsvirkningene bli beregnet ved å beregne differansen i inntektsrammer mellom en beregning hvor de fusjonerte selskapene opptrer som et samlet selskap og en beregning hvor selskapene opptrer enkeltvis. Denne beregningsmåten, med de forutsetningene som er beskrevet nærmere nedenfor, bidrar til å inkludere alle de inntektseffektene som oppstår i kostnadsnormmodellen som følge av en fusjon.

Beregningene vil ta utgangspunkt i generelle forutsetninger og parametere som i en ordinær inntektsrammeberegning, men det vil være noen forskjeller:

- Kostnader og oppgaver vil generelt være basert på femårige gjennomsnitt. Det innebærer at selskapene vil bli evaluert med gjennomsnittsverdier mot en front basert på gjennomsnitt. I en ordinær beregning vil selskapene bli evaluert med kun siste års observasjoner av kostnader og oppgaver mot den samme

gjennomsnittssfronten. Avkastningsgrunnlag, avskrivninger og KILE regnes om til faste priser basert på konsumprisindeksen før det beregnes et gjennomsnitt. For drifts- og vedlikeholdskostnader benyttes en konsumprisindeks hvor arbeidslønn er dominerende prisfaktor⁸.

- NVE-renter og kraftpriser vil bli basert på gjennomsnitt over fem år. For nettapspris brukes systemprisen for de regnskapsårene som inngår i beregningen. For beregninger som gjøres i løpet av 2015 vil dette si årene 2009 - 2013. For NVE-renten brukes også et gjennomsnitt av renten i årene 2009 – 2013⁹.
- Det vil også bli beregnet nye rammevilkårsvariable for det fusjonerte selskapet. I trinn 2 vil rammevilkårskoeffisientene også bli oppdatert.
- Kostnadsgrunnlaget, som er utgangspunktet for å beregne inntektstapet i kroner, beregnes også som et gjennomsnitt av fem års observasjoner. Bakgrunnen for dette er at kostnadsgrunnlaget skal bli et best mulig estimat på det fremtidige kostnadsgrunnlag for det fusjonerte selskapet. Alle kostnadselementene vil bli beregnet som et femårig gjennomsnitt av kostnadene i faste priser i inntektsrammeårets prisnivå. Dette inkluderer også avskrivninger og bokførte verdier. Avkastningsgrunnlag, avskrivninger og KILE regnes om til faste priser basert på konsumprisindeksen før det beregnes et gjennomsnitt. For drifts- og vedlikeholdskostnader benyttes en konsumprisindeks hvor arbeidslønn er dominerende prisfaktor.

Bruk av gjennomsnitt vil føre til at beregningstidspunktet har mindre betydning for nivået på harmoniinntekten. Samlet sett mener vi dette bidrar til et bedre estimat på det fremtidige inntektstapet.

Det blir ikke foreslått endringer i kompensasjonsperioden på 30 år eller diskonteringsrenten på 4,5 prosent realrente.

2.2.4 Andre forhold

NVEs vil videreføre gjeldende praksis ved at det fusjonerte selskapet søker NVE om å få en kompensasjon for inntektstap ved fusjon. Et vedtak om kompensasjon vil bli fattet i medhold av § 8-6 fjerde ledd i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Dette vedtaket vil bli fattet det året harmonieffekten oppstår, det vil si to år etter at fusjonen er gjennomført. Søknaden må sendes NVE innen to år etter at fusjonen er gjennomført.

NVE vil ved behov kunne bistå selskapene som vurderer fusjon med estimer på harmoniinntekten. Det vil imidlertid kunne bli avvik mellom disse estimatene og den endelige vedtatte harmoniinntekten da den sistnevnte beregningen vil være basert på et nyere datagrunnlag.

En del selskaper har historisk blitt behandlet særskilt i inntektsrammefastsettelsen, og vil fortsette å bli det. Generelt sett vil det ikke oppstå noen harmonieffekt når slike selskaper

⁸ KPI for varer og tjenester, etter leveringssektor med arbeidslønn som dominerende prisfaktor, tabell 03363, <http://www.ssb.no/tabell/03363>

⁹ NVEs gjeldende WACC-modell benyttes for å beregne NVE-renten før 2013.

fusjonerer, men det kan oppstå spesialtilfeller der harmonieffekten inntreffer. Slike tilfeller vil NVE behandle når de kommer, og hver sak vil vurderes individuelt.

NVE har erfart at harmonieffekten i visse tilfeller har blitt et relativt høyt beløp. Dette kan gi utfordringer knyttet til forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 7-5 som sier at mindreinntekt over 25 prosent av tillatt inntekt korrigert for KILE blir avskrevet. Vi har derfor foreslått endringer i forskriften som gjør disse situasjonene enklere å håndtere for nettselskapene og NVE, jf kap 3.2.

3 Forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet

For at det skal bli mindre variasjoner i de årlige inntektsrammene er det behov for å endre bestemmelsene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1 om hvordan kostnadsgrunnlaget i inntektsrammene skal fastsettes. Dette er omtalt i kapittel 3.1.

I forbindelse med fusjoner kan det oppstå en betydelig mindreinntektssaldo hos det fusjonerte nettselskapet og NVE mener det er hensiktsmessig å åpne for at det i slike tilfeller kan fastsettes egne regler for hvordan saldoen skal håndteres. Det foreslås derfor i kapittel 3.2 et tillegg i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 7-5 som åpner for dette.

Det foreslås endringer i kontrollforskriften § 8-7 om beregninger av renter på mer- og mindreinntekt. Formålet er å forenkle rapporteringen i eRapp, samt å presisere at bestemmelsen om at forhøyet rente på merinntekt som overstiger fastsatte grenser gjelder per nettnivå.

Det foreslås at nettselskapenes mulighet til å opprettholde ulike tariffer ved sammenslåing av tilgrensende nettområder utvides fra tre til syv år i § 17-6. Formålet er å tilrettelegge for ønskelige strukturendringer i bransjen.

3.1 Forslag til endringer i § 8-1, fastsettelse av kostnadsgrunnlaget

3.1.1 Behovet for endring av forskrift

Hvordan kostnadsgrunnlaget skal fastsettes fremgår av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-1:

§ 8-1. Kostnadsgrunnlag

Kostnadsgrunnlaget for det aktuelle år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid:

- a) Inflasjonsjusterte drifts- og vedlikeholdskostnader,*
- b) avskrivninger på investert nettkapital,*

c) bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,

d) nettap i MWh,

e) utbetaling ved svært langvarige avbrudd, jf. § 9A-2, og

f) KILE-beløp, jf. § 9-1.

Kostnader som er pådratt som følge av overtredelse av lov eller pålegg gitt i medhold av lov skal ikke inngå i kostnadsgrunnlaget.

Etter dagens praksis behandles pensjonskostnader som en del av drifts- og vedlikeholdskostnadene. NVE foreslår i kapittel 2.1.2.1 at pensjonskostnader i fremtiden skal inngå i kostnadsgrunnlaget på en annen måte enn de gjør i dag, for å unngå store årlige svingninger i nettselskapenes inntektsrammer. Det foreslås at pensjonskostnadene som inngår skal være basert på et gjennomsnitt av fem siste tilgjengelige regnskapsår, dvs. to til syv år tilbake i tid. Dette gjør at pensjonskostnader ikke lenger kan behandles på samme måte som drifts- og vedlikeholdskostnadene.

NVE har i kapittel 2.1.3.3 invitert til innspill på om det er mer hensiktsmessig å håndtere forventede endringer i drifts- og vedlikeholdskostnader ved å ta hensyn til både inflasjon og volumendringer i drift- og vedlikeholdskostnader når kostnadsgrunnlaget fastsettes. Hvis så er tilfelle, er det foreslått å benytte en lineær modell som predikerer kostnadene to år frem i tid på bakgrunn av kostnadsutviklingen i nettselskapene siste fem tilgjengelige regnskapsår. Ordlyden i § 8-1 bokstav a) må da endres.

3.1.2 Beskrivelse av foreslått endring

Etter dagens praksis inflasjonsjusteres både drifts- og vedlikeholdskostnader, utbetalinger ved svært langvarige avbrudd og KILE-beløp. For å presisere dette i forskriften foreslås å slette ordet *inflasjonsjusterte* fra § 8-1 første ledd bokstav a), og tilføye et nytt andre ledd hvor det fremgår at verdiene som følger av bokstavene a), e) og f) skal inflasjonsjusteres. Siden pensjonskostnader ikke skal behandles likt med drifts- og vedlikeholdskostnadene, er det behov for å regulere eksplisitt hvordan disse skal behandles. Siden ulike kostnadselementer behandles noe ulikt, foreslår vi å spesifisere pensjonskostnadene i et nytt tredje ledd. Eksisterende andre ledd forslås flyttet til nytt fjerde ledd. Den nye § 8-1 vil da lyde:

§ 8-1. Kostnadsgrunnlag

Kostnadsgrunnlaget for det aktuelle år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid:

a) Drifts- og vedlikeholdskostnader,

b) avskrivninger på investert nettkapital,

c) bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,

d) nettap i MWh,

e) utbetaling ved svært langvarige avbrudd, jf. § 9A-2, og

f) KILE-beløp, jf. § 9-1.

Verdiene i bokstav a), e) og f) skal inflasjonsjusteres.

Inflasjonsjusterte pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget som et gjennomsnitt av regnskapsårene to til syv år tilbake i tid. For kostnadsgrunnlagene 2016-2019 skal inflasjonsjusterte pensjonskostnader for 2010-2013 som inngår ved beregning av gjennomsnittet etter første punktum, inngå ved beregningen som et gjennomsnitt av regnskapsførte pensjonskostnader for 2007-2013.

Kostnader som er pådratt som følge av overtredelse av lov eller pålegg gitt i medhold av lov skal ikke inngå i kostnadsgrunnlaget.

NVE har foreslått at det samtidig med endringen i § 8-1 gjennomføres en endring i forvaltningspraksis som innebærer at inflasjonsjusteringene i første og andre ledd gjøres ved bruk av en annen konsumprisindeks enn tidligere. Den nye indeksen er Konsumprisindeks for varer og tjenester, andre tjenester med arbeidslønn som dominerende faktor (SSB, tabell 03363). Dagen praksis er at KPI Totalindeks benyttes.

3.1.3 Alternativt forslag

Dersom NVE etter høringen kommer til at det er mer hensiktsmessig å justere drifts- og vedlikeholdskostnadene ved å bruke en lineær regresjonsmodell, er det behov for ytterligere endringer av § 8-1 enn det som fremgår i kapittel 3.1.2. Ordlyden om å inflasjonsjustere kostnadene må erstattes med en ordlyd som åpner for også å ta hensyn til endringer i omfanget av drifts- og vedlikeholdsoppgaver. NVE har kommet til at det da vil være mest hensiktsmessig å erstatte omtalen om inflasjonsjustering første ledd bokstav a) med et nytt andre ledd hvor metoden for å ta hensyn til kostnadsutviklingen omtales litt mer utfyllende. Endringen med hensyn til håndtering av pensjonskostnader vil være den samme som i kapittel 3.1.2, men dette vil nå bli nytt tredje ledd. Dagens andre ledd vil bli nytt fjerde ledd.

Den nye § 8-1 vil da lyde:

§ 8-1. Kostnadsgrunnlag

Kostnadsgrunnlaget for det aktuelle år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid:

- a) Drifts- og vedlikeholdskostnader,*
- b) avskrivninger på investert nettkapital,*
- c) bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,*
- d) nettap i MWh,*
- e) utbetaling ved svært langvarige avbrudd, jf. § 9A-2, og*
- f) KILE-beløp, jf. § 9-1.*

Verdiene i bokstav e) og f) skal inflasjonsjusteres.

Drifts- og vedlikeholdskostnadene skal justeres slik at det tas hensyn til forventet kostnadsutvikling i bransjen siste to år. Forventet kostnadsutvikling skal beregnes som en lineær fremskriving av utviklingen av bransjens drifts- og vedlikeholdskostnader i regnskapsårene to til syv år tilbake i tid.

Inflasjonsjusterte pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget som et gjennomsnitt av regnskapsårene to til syv år tilbake i tid. For kostnadsgrunnlagene 2016-2019 skal inflasjonsjusterte pensjonskostnader for 2010-2013 som inngår ved beregning av gjennomsnittet etter første punktum, inngå ved beregningen som et gjennomsnitt av regnskapsførte pensjonskostnader for 2007-2013.

Kostnader som er pådratt som følge av overtredelse av lov eller pålegg gitt i medhold av lov skal ikke inngå i kostnadsgrunnlaget.

Dersom dette blir gjennomført, er NVEs forslag å legge til grunn den metode som er presentert i kapittel 2.1.3.3 når kostnadsutviklingen skal fremskrives.

For å kunne beregne gjennomsnitt av pensjonskostnader i tredje ledd, benyttes Konsumprisindeks for varer og tjenester, andre tjenester med arbeidslønn som dominerende faktor (SSB, tabell 03363).

3.2 Forslag til endringer i § 7-5, håndtering av mer-/mindreinntekt ved fusjoner

3.2.1 Behovet for endring av forskrift

Mer-/mindreinntekt er differansen mellom nettselskapets faktiske inntekt og dets tillatte inntekt slik den fremkommer gjennom NVEs regulering. Da det er vanskelig for selskapene å forutse nøyaktig hva den årlige tillatte inntekten vil bli, og dessuten vanskelig å beregne eksakt hvilken faktisk inntekt tariffene vil generere ettersom forbruket som er lagt til grunn ved fastsettelsen av tariffene kan avvike fra det faktiske forbruket, vil det oppstå en mer- eller mindreinntekt for alle selskap i alle år. Hvordan mer- og mindreinntekten skal håndteres fremgår av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 7-5.

§ 7-5. Tariffering og håndtering av mer- eller mindreinntekt

Norges vassdrags- og energidirektorat fastsetter ved enkeltvedtak årlig mer- eller mindreinntekt for nettvirksomheten.

Merinntekt er en positiv differanse mellom faktiske inntekter fratrukket tillatte inntekter. Mindreinntekt er en negativ differanse mellom faktiske inntekter fratrukket tillatte inntekter.

Nettvirksomheten skal håndtere merinntekt og mindreinntekt slik at saldo over tid går mot null. Merinntekt skal tilbakeføres kundene og mindreinntekt kan hentes inn fra kundene gjennom beregning av tariffene.

Ved beregning av tariffene skal det tas hensyn til den antatte saldo for mer- eller mindreinntekt med sikte på å styre denne saldoen mot null over tid.

Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til antatte avbruddskostnader. Nettselskapet skal utarbeide og kunne fremlegge en begrunnet og dokumenterbar plan for dette som er vedtatt av selskapets styre. Dersom selskapet ikke har styre, skal planen vedtas av selskapets øverste myndighet. Selskapet skal kunne fremlegge dokumentasjon på at de har tatt hensyn til saldo for mer- eller mindreinntekt når de fastsatte tariffene i hvert enkelt år.

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn eller som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigeret KILE på hvert av nettnivåene, sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett, skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. For Statnett SF sitt sentralnett gjelder kravet om avskrivning for mindreinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigeret KILE. Det kan i særlige tilfeller søkes om fritak fra hele eller deler av avskrivningsplikten. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger de fastsatte grensene i første ledd.

Mer- eller mindreinntekt skal beregnes for sentral-, regional- og distribusjonsnett.

Formålet med mer-/mindreinntektsordningen er å bidra til at nettselskapene får dekket sine kostnader og avskrivninger, samt får en rimelig avkastning på investert kapital over tid, gitt effektiv drift, utnyttelse og utbygging av nettet. Ordningen skal bidra til å redusere risikoen for både nettselskapene og kundene. Formålet med å la nettselskapene styre saldoen for mer- og mindreinntektene mot null over tid er å unngå unødvendige svingninger i tariffene fra det ene året til det andre. Hovedregelen er at saldoen skal styres mot null fra det ene året til det andre, men tidshorisonen kan variere ut fra størrelsen på saldoen og årsaken til at den har oppstått.

Regelen om avskrivning av mindreinntekt som overstiger visse grenseverdier i femte ledd trådte i kraft fra og med regnskapsåret 2015. Formålet med regelen er å unngå at noen nettselskaper akkumulerer store saldoer for mindreinntekt.

Harmonieffekten forklart i kapittel 2.2, kan være til hinder for ønskede strukturendringer i bransjen. NVE beregner derfor en kompensasjon (harmoniinntekt) for det fremtidige inntektstapet. Kompensasjonen gis i form av en engangs økning av mindreinntekten og kan være betydelig, relativt sett, i forhold til tillatt inntekt. Selskapene mottar harmoniinntekten i form av et enkeltvedtak.

Regelen om avskrivning av mindreinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigeret KILE, kan resultere i at harmoniinntekten blir avskrevet fordi mindreinntekten, inkludert harmoniinntekten, overstiger den tillatte prosentsatsen. Man risikerer i disse tilfellene at vedtatt kompensasjon for harmonieffekten elimineres dersom selskapet i ettertid ikke selv søker om dispensasjon fra kravet om avskrivning. Siden det kan forventes en økning i antall fusjoner i årene som kommer, mener NVE at det er mer hensiktsmessig å ta stilling til en eventuell særbehandling av mindreinntektssaldoen i forbindelse med vedtaket om fastsettelsen av harmoniinntekten og ikke i et eget vedtak om dispensasjon fra gjeldende regelverk.

NVE ønsker på denne bakgrunn en endring av § 7-5 for å tilrettelegge for en mer hensiktsmessig behandling av kompensasjonen av inntektstap i forbindelse med fusjoner.

3.2.2 Beskrivelse av foreslått endring

Siden mindreinntekt som har oppstått i forbindelse med vedtatt harmoniinntekt, og som overstiger den forskriftsfestede grensen, med den nye behandlingen ikke må avskrives, kan det være hensiktsmessig å omtale dette i kontrollforskriften § 7-5. NVE foreslår derfor følgende nytt syvende ledd:

I forbindelse med vedtak om mindreinntekt som oppstår som følge av sammenslåing av nettselskap kan NVE fastsette nærmere krav for håndtering av denne.

Forslaget til § 7-5 syvende ledd innebærer at enkeltvedtaket om kompensasjon for harmonieffekter (harmoniinntekt) ved fusjoner, vil gi føringer på hvordan denne type mindreinntekt skal behandles i eRapp. Rent praktisk vil NVE opprette en egen saldo per virksomhetsområde i eRapp for harmoniinntekten. I forbindelse med NVEs saksforberedelser til vedtaket, vil det enkelte nettselskap måtte melde inn hvor mange år de vil bruke på å hente inn denne saldoen, maksimalt 30 år. På bakgrunn av dette vil NVE fastsette et minimumsbeløp som saldo fra harmoniinntekten årlig må avskrives med. I praksis vil da dette beløpet automatisk overføres til den ordinære mer-/mindreinntektssaldoen hvor den håndteres på ordinær måte. Nettselskapet kan selv bestemme å avskrive mer av denne saldoen enn minimumsbeløpet, men ikke mindre. Harmoniinntekt skal rapporteres og avskrives per virksomhetsområde.

I de tilfellene hvor selskapet har en merinntekt ved årets slutt, skal harmoniinntekten avskrives tilsvarende den utgående saldoen på merinntekten. Det vil si at dersom merinntekten er større enn harmoniinntekten ved årets slutt skal utgående saldo for harmoniinntekten være lik null. Det innebærer også at når harmoniinntekten er større enn merinntekten ved årets slutt skal utgående saldo for merinntekt være lik null.

NVE foreslår til slutt en endring av ordlyden i § 7-5 femte ledd. Vi foreslår å bytte ut ordet *nettnivåene* med ordet *virksomhetsområdene*. Endringen får ingen materielle eller praktiske konsekvenser. Endringen foreslås utelukkende for å sikre en konsistent ordlyd i forskriften.

3.3 Forslag til endring av § 8-7, renteberegning av mer-/mindreinntekt

3.3.1 Behovet for endring av forskrift

De til enhver tid utestående saldoer for mer- og mindreinntekter skal renteberegnes. Hvordan renteberegningen skal foregå fremgår av forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-7:

§ 8-7. Renteberegning av mer- og mindreinntekt

Merinntekt skal renteberegnes årlig. Mindreinntekt kan renteberegnes årlig. Beløpet som skal renteberegnes er gjennomsnittet av inngående og utgående saldo for mer- eller mindreinntekt.

Årsgjennomsnitt av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng skal legges til grunn ved beregning av rente på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som utgjør inntil 35 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt skal NVEs referanserente benyttes. Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng, eller en lavere prosentsats, benyttes.

Dersom det er en inngående og en utgående saldo på merinntekt, skal det beregnes rentesrente av den beregnede gjennomsnittsrenten på merinntekten.

Beregning, håndtering og rapportering av mer- og mindreinntekter er en av de mest komplekse forholdene i eRapp med til sammen over 100 mulige rapporteringpunkter. Dette skyldes i hovedsak asymmetrisk behandling av renter og rentesrenter på mer- og mindreinntekter.

Etter dagens § 8-7 andre ledd *skal* det alltid beregnes rente på merinntekt, mens det på mindreinntekt *kan* beregnes rente. Beløpet som skal renteberegnes er gjennomsnittet av inngående og utgående saldo for mer- og mindreinntekt. Dersom det er en inngående og utgående saldo på merinntekt, *skal* det beregnes rentesrente av den beregnede gjennomsnittsrenten på merinntekten. Rentessrente på mindreinntekt er etter dagens regelverk *ikke tillatt*. Dette regelverket gjør at det må holdes separate inngående og utgående saldoer for både merinntekt, mindreinntekt, merinntektsrenter og mindreinntektsrenter på alle tre virksomhetsområder (sentralnett, regionalnett, distribusjonsnett), og det er ulike regler for hvordan saldoene kan/skal behandles. Dette kan forenkles til én inngående og én utgående saldo per virksomhetsområde ved å gjøre behandlingen av renter og rentesrenter symmetrisk for merinntekt og mindreinntekt.

NVE ønsker videre å foreta en presisering av § 8-7 andre ledd tredje punktum, at renter på merinntekt som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE skal beregnes for hvert av de tre aktuelle virksomhetsområdene, dvs. per nettnivå.

NVE har foreslått å endre § 7-5 for å åpne for en særbehandling av mindreinntekt som oppstår etter vedtak om harmoniinntekt. I denne sammenheng vil det bli laget en egen mindreinntektssaldo for harmoniinntekt. Siden renten på mindreinntekt er vesentlig lavere enn NVE-renten vil det være mest lønnsomt for nettselskapet å hente inn denne saldoen så raskt som mulig. Dette kan føre til at nettselskapet etter en fusjon øker tariffene vesentlig i en periode til harmoniinntekten er innhentet. I mange tilfeller er dette ikke ønskelig og det kan da bli et hinder for ønskede sammenslåinger. For å gjøre nettselskapene mer indifferente mellom å hente inn harmoniinntekten raskt eller over lengere tid mener NVE det er hensiktsmessig å åpne for at NVE-renten kan anvendes på harmoniinntektssaldoen.

3.3.2 Beskrivelse av foreslått endring

NVE ønsker en lik håndtering av beregning av renter på både merinntekt og mindreinntekt. NVE foreslår at rentene på både mer- og mindreinntekten skal beregnes etter lik rentesats. Det vil si at beregning av renter vil være uavhengig av om det er en akkumulert mer- eller mindreinntekt. Rentesatsen skal beregnes basert på årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng. Dette er tilsvarende rentesats som i dag benyttes ved beregning av renter på merinntekt inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. Dette er også maksimumssatsen som i dag kan brukes ved beregning av renter på mindreinntekt.

Videre foreslår vi at årets rente beregnes av gjennomsnittet av inngående og utgående mer-/mindreinntektssaldo før tillegg av årets renter. Årets renter legges til ved beregning av utgående saldo for mer- og mindreinntekt, og blir da med i inngående mer-/mindreinntektssaldo neste år. Metoden gir en lik beregning av renter og rentesrenter for mer- og mindreinntekt.

Videre foreslår NVE å spesifisere at renten på merinntekt overskytende 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE gjelder for hvert av virksomhetsområdene sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett. Dette gjøres for å sikre en enhetlig behandling av mer- og mindreinntekt og at bestemmelsen er i tråd med håndteringen av mer-/mindreinntektssaldoer i forskriften for øvrig. Vi sikter her til at både inntektsrammer, tillatt inntekt og mer- og mindreinntekt fordeles per nettnivå.

Forslag til ny ordlyd i § 8-7 første ledd:

Det skal årlig beregnes renter på mer- og mindreinntekt av gjennomsnittet av inngående saldo og utgående saldo før tillegg av årets renter. Årets renter skal legges til ved beregning av utgående saldo for mer- og mindreinntekt.

Forslag til ny ordlyd i § 8-7 andre ledd:

Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng skal legges til grunn ved beregning av rente på mindreinntekt og på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusive KILE-fradrag og korrigert KILE. For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som utgjør inntil 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt på hvert av virksomhetsområdene sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett skal NVEs referanserente benyttes.

Gjeldende § 8-7 tredje ledd foreslår vi å slette da den er overflødig etter endringene i første og andre ledd.

Angående beregning av renter på harmoniinntekt er det ønskelig at nettselskapene er indifferente når det gjelder hvor raskt denne type mindreinntekt hentes inn. Dette kan bidra til å unngå vesentlige og uønskede midlertidige tarifføkninger i etterkant av fusjoner. Vi foreslår derfor å benytte NVEs referanserente ved beregning av renter på

mindreinntekt som skyldes harmoniinntekt. Årets renter vil bli lagt til ved beregning av utgående saldo for harmoniinntekten.

Forslag til ny ordlyd i § 8-7 tredje ledd:

I forbindelse med vedtak om mindreinntekt som oppstår som følge av sammenslåing av nettselskap kan NVE fastsette at NVEs referanserente skal legges til grunn ved beregning av rente på denne delen av mindreinntektssaldoen.

3.4 Forslag til endring av § 17-6, tariffer ved oppkjøp og sammenslåing

3.4.1 Behovet for endring av forskrift

Hvordan tariffer skal håndteres ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder fremgår av forskrift om kontroll av nettvirksomheten § 17-6:

§ 17-6. Tariffer ved oppkjøp og sammenslåing

Ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder skal det innføres like tariffer. Dersom tariffene i forkant var vesentlig forskjellige, kan ulike tariffer opprettholdes i en overgangsperiode på inntil tre år.

Opprettholdes ulike tariffer etter oppkjøp eller sammenslåing, skal NVE underrettes om dette.

Et nettselskaps tariffer kan i henhold til forskrift om kontroll av nettvirksomheten § 13-1 differensieres, men da etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. Etter en fusjon skal det derfor i utgangspunktet innføres like tariffer i de sammenslåtte nettområdene.

Når nettselskap med vesentlig forskjellige tariffer fusjoneres vil kunder i nettområdet med de laveste tariffene ofte oppleve en økning i nettleien. For at ikke tariffendringen skal bli for stor åpner § 17-6 for at nettselskapet kan opprettholde ulike tariffer i inntil tre år etter en sammenslåing, slik at tariffene kan harmoniseres gradvis.

Store endringer i nettleien kan påvirke nettkundenes holdning til sammenslåinger. NVE vurderer at en overgangsperiode med ulike tariffer i de opprinnelige nettområdene begrenset til tre år kan være et hinder for strukturendringer i bransjen.

3.4.2 Beskrivelse av foreslått endring

NVE ønsker å tilrettelegge for ønskelige sammenslåinger i bransjen. For at sammenslåinger av nettselskap med svært ulike tariffer ikke skal medføre store endringer i kundenes nettleie på kort tid forslår NVE å øke nettselskapenes mulighet til å opprettholde ulike tariffer fra tre til syv år etter en sammenslåing. NVE ønsker også å fastsette i forskriftsbestemmelsen at muligheten for

opprettholdelse av ulike tariffer etter sammenslåing av nettområder med svært ulike tariffer, forutsetter at tariffene harmoniseres gradvis i overgangsperioden.

Forslag til ny ordlyd i § 17-6 første ledd:

Ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder skal det innføres like tariffer. Dersom tariffene i forkant var vesentlig forskjellig, kan ulike tariffer harmoniseres gradvis i en overgangsperiode på inntil syv år.

NVE ønsker innspill fra høringsinstansene på om en overgangsperiode på syv år er hensiktsmessig. NVE ønsker også innspill på forslaget om at det presiseres i forskriftsbestemmelsen at tariffene skal harmoniseres gradvis dersom ulike tariffer opprettholdes etter sammenslåing.

3.5 Forslag til endringsforskrift

Forskrift om endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer gjøres følgende endringer:

§ 7-5 femte ledd skal lyde:

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn eller som overstiger 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE på hvert av ~~nettnivåene~~ *virksomhetsområdene*, sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett, skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. For Statnett SF sitt sentralnett gjelder kravet om avskrivning for mindreinntekt som overstiger 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. Det kan i særlige tilfeller søkes om fritak fra hele eller deler av avskrivningsplikten. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt som ikke overstiger de fastsatte grensene i første ledd.

§ 7-5 nytt syvende ledd skal lyde:

I forbindelse med vedtak om mindreinntekt som oppstår som følge av sammenslåing av nettselskap kan NVE fastsette nærmere krav for håndtering av denne.

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1. Kostnadsgrunnlag

Kostnadsgrunnlaget for det aktuelle år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid:

- a) ~~Inflasjonsjusterte~~ Drifts- og vedlikeholdskostnader,
- b) avskrivninger på investert nettkapital,
- c) bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,
- d) nettap i MWh,
- e) utbetaling ved svært langvarige avbrudd, jf. § 9A-2, og
- f) KILE-beløp, jf. § 9-1.

Verdiene i bokstav a), e) og f) skal inflasjonsjusteres.

Inflasjonsjusterte pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget som et gjennomsnitt av regnskapsårene to til syv år tilbake i tid. For kostnadsgrunnlagene 2016-2019 skal [årlige] inflasjonsjusterte pensjonskostnader for 2010-2013 som inngår ved beregning av gjennomsnittet etter første punktum, inngå ved [denne] beregningen som et gjennomsnitt av regnskapsførte pensjonskostnader for 2007-2013.

Kostnader som er pådratt som følge av overtredelse av lov eller pålegg gitt i medhold av lov skal ikke inngå i kostnadsgrunnlaget.

Alternativt forslag:

§ 8-1 skal lyde:

§ 8-1. Kostnadsgrunnlag

Kostnadsgrunnlaget for det aktuelle år fastsettes med utgangspunkt i følgende innrapporterte verdier for regnskapsåret to år tilbake i tid:

- a) ~~Inflasjonsjusterte~~ Drifts- og vedlikeholdskostnader,
- b) avskrivninger på investert nettkapital,
- c) bokført verdi på nettkapital per 31. desember, tillagt 1 prosent for netto arbeidskapital,
- d) nettap i MWh,
- e) utbetaling ved svært langvarige avbrudd, jf. § 9A-2, og
- f) KILE-beløp, jf. § 9-1.

Verdiene i bokstav e) og f) skal inflasjonsjusteres.

Drifts- og vedlikeholdskostnadene skal justeres slik at det tas hensyn til forventet kostnadsutvikling i bransjen siste to år. Forventet kostnadsutvikling skal beregnes som en lineær fremskriving av utviklingen av bransjens drifts- og vedlikeholdskostnader i regnskapsårene to til syv år tilbake i tid.

Inflasjonsjusterte pensjonskostnader skal inngå i kostnadsgrunnlaget som et gjennomsnitt av regnskapsårene to til syv år tilbake i tid. For kostnadsgrunnlagene 2016-2019 skal [årlige] inflasjonsjusterte pensjonskostnader for 2010-2013 som inngår ved beregning av gjennomsnittet etter første punktum, inngå ved [denne] beregningen som et gjennomsnitt av regnskapsførte pensjonskostnader for 2007-2013.

Kostnader som er pådratt som følge av overtredelse av lov eller pålegg gitt i medhold av lov skal ikke inngå i kostnadsgrunnlaget.

§ 8-6 tredje ledd oppheves.

Nåværende § 8-6 fjerde ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Norges vassdrags- og energidirektorat kan etter søknad eller på eget tiltak i særlige tilfeller fastsette inntektsrammen på annet grunnlag enn det som fremkommer av første, ~~annet eller tredje~~ eller annet ledd.

§ 8-7 skal lyde:

~~Merinntekt skal renteberegnes årlig. Mindreinntekt kan renteberegnes årlig. Beløpet som skal renteberegnes er gjennomsnittet av inngående og utgående saldo for mer eller mindreinntekt.~~

Det skal årlig beregnes renter på mer- og mindreinntekt av gjennomsnittet av inngående saldo og utgående saldo for tillegg av årets renter. Årets renter skal legges til ved beregning av utgående saldo for mer- og mindreinntekt.

Årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng skal legges til grunn ved beregning av rente på *mindreinntekt* og på merinntekt som utgjør inntil 25 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. For Statnett SF sitt sentralnett skal denne renten legges til grunn for merinntekt som utgjør inntil 35 prosent av tillatt inntekt eksklusiv KILE-fradrag og korrigert KILE. For overskytende merinntekt på hvert av virksomhetsområdene sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett skal NVEs referanserente benyttes. ~~Ved beregning av rente på mindreinntekt kan årsgjennomsnittet av NIBOR nominell rente med en løpetid på 3 måneder med et tillegg på 0,3 prosentpoeng, eller en lavere rentesats, benyttes.~~

~~Dersom det er en inngående og en utgående saldo på merinntekt, skal det beregnes rentesrente av den beregnede gjennomsnittsrenten på merinntekten.~~

I forbindelse med vedtak om mindreinntekt som oppstår som følge av sammenslåing av nettselskap kan NVE fastsette at NVEs referanserente skal legges til grunn ved beregning av rente på denne delen av mindreinntektssaldoen.

§ 17-6 første ledd skal lyde:

Ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder skal det innføres like tariffier. Dersom tariffiene i forkant var vesentlig forskjellig, kan ulike tariffier ~~oppretholdes~~ harmoniseres gradvis i en overgangsperiode på inntil syv ~~tre~~ år.

II

Endringen i § 7-5 femte ledd trer i kraft fra 1. januar 2016.

Begrunnelse: Endringen i § 7-5 femte ledd har ingen materielle eller praktiske konsekvenser og NVE foreslår derfor at denne trer i kraft fra 1. januar 2016.

§ 7-5 nytt syvende ledd trer i kraft straks med virkning første gang for rapportering for regnskapsåret 2015.

Begrunnelse: Selskapene leverer økonomisk og teknisk rapportering for regnskapsåret 2015 i løpet av våren og sommeren 2016. NVE foreslår at endringene i behandling og rapportering av harmoniinntekt skal få virkning fra og med økonomisk og teknisk rapportering for 2015. Dette innebærer at nytt syvende ledd i § 7-5 må tre i kraft straks med virkning første gang for rapportering for regnskapsåret 2015.

Endringene i § 8-7 trer i kraft straks med virkning første gang for akkumulert mer- eller mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2015.

Begrunnelse: Selskapene leverer økonomisk og teknisk rapportering for regnskapsåret 2015 i løpet av våren og sommeren 2016. NVE foreslår at endringene i rapportering av harmoniinntekt og ordinær mer-/mindreinntekt skal få virkning fra og med økonomisk og teknisk rapportering for 2015. Dette innebærer at endringene i § 8-7 må tre i kraft straks med virkning første gang for beregning av renter på mer- og mindreinntekt beregnet på grunnlag av tillatt inntekt for 2015.

Endringene i § 17-6 første ledd trer i kraft straks og har virkning fra 1. januar 2016:

Begrunnelse: Endringen vil ikke være avhengig av andre forhold og NVE forslår derfor at denne trer i kraft 1. januar 2016.

§ 8-1 tredje (~~fjerde~~, dersom

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Konsekvenser for nettselskapene

Forslagene til endring av § 8-1 antas å ha små økonomiske konsekvenser for nettselskapene over tid. På sikt vil de samme kostnadene inngå i selskapenes kostnadsgrunnlag etter endringen som med dagens modell. Unntaket er implementeringseffekten¹⁰ vedrørende pensjonskostnader som foreslås behandlet annerledes enn i dag. For selskaper med negative implementeringseffekter vil endringen medføre lavere inntekter enn dagens modell, men NVE mener det medfører en riktigere inntekt. Med dagens ordning inkluderes 100 prosent av implementeringseffekten i tillatt inntekt. At implementeringseffekten foreslås inkludert i kostnadsgrunnlaget, betyr at kun 40 prosent av beløpet er garantert å komme inn i inntektsrammene. Det resterende bestemmes av resultatene fra de sammenlignende analysene. Et selskap med høyere resultat enn gjennomsnittet i bransjen, kan få hente inn mer enn 100 prosent av implementeringseffekten over tid, mens selskaper med lavere resultater kan hente inn mindre enn 100 prosent av effekten. Dette er symmetrisk med øvrige kostnader i kostnadsgrunnlaget.

Forslagene til endring av § 7-5 og § 8-7 antas å ha relativt små økonomiske konsekvenser for nettselskapene. Endringen i § 7-5 syvende ledd gjør harmoniinntekten til en sikrere inntekt for nettselskapene da man ikke risikerer at mindreinntekt blir avskrevet som følge av at beløpet overskrider grenseverdien i forskriften. I tillegg reduseres de administrative byrdene ved å måtte søke om dispensasjon fra kravet om avskrivning. Forslaget til endring av ordlyd i § 7-5 femte ledd medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for nettselskapene.

Endringen i § 8-7 første ledd gjør at det skal beregnes rente og rentesrente på mindreinntekt, som vil medføre noe økt inntekt for selskaper med mindreinntekt. Endringen i § 8-7 andre ledd vil medføre ingen økonomiske konsekvenser for flertallet av selskapene. For et mindretall av selskapene vil endringen medføre noe økning av merinntekten. Dette gjelder kun selskap som har store variasjoner i mer- og mindreinntekt på de ulike nettnivåene. Det vil si at selskap som har en merinntekt på ett eller to nettnivå som overskrider den forskriftsfestede 25 prosent grensen, men som for sum selskap ligger under 25 prosent grensen, vil få en mindre økning i merinntekt. Økningen vil tilsvare differansen mellom ordinær rente på mer-/mindreinntekt og NVEs referanserate beregnet av det enkelte nettnivås merinntekt overskytende 25 prosent grensen.

Endringen i § 17-6 første ledd vil gjøre det mulig for nettselskapene å opprettholde ulike tariffer ved sammenslåing av tilgrensende nettområder fra tre til syv år. Ettersom endringen ikke påvirker nettselskapenes tillatte inntekt antas det at endringen vil ha begrenset innvirkning på nettselskapenes økonomi direkte. Endringsforslaget kan legge til rette

Forslagene innebærer ingen nye plikter for nettselskapene. Det foreslås ingen endringer i hvilke data som skal rapporteres. Forslaget om endring i § 8-7 vil imidlertid forenkle hvordan dataene skal rapporteres. Når renteberegningen er symmetrisk for mer- og mindreinntekt, reduseres registreringsjobben i note 5.2 i eRapp betraktelig. Oversikten over mer-/mindreinntekt vil bli enklere og beregning av renter vil skje automatisk. Dette fører til at rapporteringsbyrden for nettselskapene vil bli mindre.

Selv om endringene i § 8-1 og § 7-5 har små økonomiske konsekvenser, vil de derimot bidra til jevnere inntektsrammer. Dette kan være en fordel for nettselskapene, spesielt for selskaper som selv ikke har variasjoner i eget kostnadsgrunnlag. Disse kan oppleve en jevnere inntektsstrøm enn med dagens modell som er lettere å forklare for kunder og styrer.

NVE foreslår også å endre metoden for beregning av harmoniinntekt. Dette er ikke et forslag til endring av forskrift, men vil likevel kunne ha konsekvenser for selskapene. Metoden vil sørge for at selskapene får en riktigere kompensasjon for bortfall av inntekter etter sammenslåinger. Dette medfører at selskapene kan være sikrere på at en fusjon ikke vil ha uheldige økonomiske virkninger, og vil kunne stimulere til flere strukturendringer blant nettselskaper.

4.2 Konsekvenser for nettkundene

Forslagene antas å ha relativt små økonomiske konsekvenser for nettkundene. Forslagene til endring av § 8-1 vil medføre at selskaper med negative implementeringseffekter vedrørende pensjonskostnader får noe lavere inntektsramme. Dette medfører lavere tariffer for nettkundene. Forslaget til endring av § 8-7 første ledd vil gi noe høyere renteberegning på mindreinntekt som kan medføre høyere tariffer for nettkundene. Forslaget til endring av § 8-7 andre ledd vil imidlertid gi motsatt effekt av endringen i første ledd. Samlet sett vil forslagene til endring av § 8-7 trolig føre til relativt små endringer i tariffene.

Forslaget til endring av både § 8-1 og § 7-5 syvende ledd kan bidra til jevnere inntektsrammer som igjen kan legge grunnlaget for jevnere tariffer. Dette kan være en fordel for nettkundene som kan få en mer forutsigbar nettleie enn svingende tariffer vil gi. Forslaget til endring av ordlyd i § 7-5 femte ledd medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for nettkundene.

Forslaget til endring av metoden for å beregne harmoniinntekt kan legge til rette for at ønskede strukturendringer blir gjennomført. En optimal struktur av bransjen er med å bidra til effektiv drift, utvikling og utnyttelse av nettet, noe som kommer nettkundene til gode.

Ved sammenslåing av nettområder kan forslaget til endring av § 17-6 bidra til at kunder i nettområdene får en relativt sett jevnere tariffutvikling. Dette kan være en fordel

4.3 Konsekvenser for myndighetene

Endringen i § 7-5 syvende ledd medfører egen oppfølging av saldo for mindreinntekt som følger av harmoniinntekt. NVE planlegger å opprette en egen post i note 5.2 i eRapp for denne saldoen. Omprogrammeringen av eRapp vil medføre noe økning i arbeidsbyrde for NVE. Forslaget til endring av ordlyd i § 7-5 femte ledd medfører ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for myndighetene.

Endringen i § 8-7 vil medføre redusert arbeidsbyrde for NVE ved at oppfølging, kontroll og håndtering av mer-/mindreinntekt blir forenklet og symmetrisk. I forbindelse med omprogrammering av note 5.2 for å tilrettelegge for forenklet rapportering av mer-/mindreinntekt og en automatisering av renteberegningen, vil NVE få en noe økt arbeidsbyrde. Dette gjelder imidlertid for en kort periode.

Endringen i § 8-1 medfører ingen eller liten økning i arbeidsbyrde for NVE. Vi utvider databehovet for beregning av kostnadsgrunnlag når årlige pensjonskostnader erstattes av gjennomsnitt over fem år, men det medfører ingen økning i arbeidsbyrde da NVE likevel benytter femårige data i beregning av kostnadsnormen.

Forslaget til endring av metoden for å beregne harmoniinntekt vil ikke medføre endring i NVEs arbeidsbyrde. Det er ikke mer arbeidskrevende å benytte den foreslåtte metoden enn dagens metode.

Forslaget til endring av § 17-6 vil ikke medføre økning i arbeidsbyrden til NVE. Det antas at det ikke vil være mer ressurskrevende å følge opp om nettselskapene opprettholder ulike tariffier i syv år etter sammenslåing sammenliknet med tre år.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575
Internett: www.nve.no

